

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 71

(2006–2007)

Om samtykke til ratifikasjon av en
multilateral avtale av 9. juni 2006 om
etablering av et felles europeisk
luftfartsmarked (ECAA-avtalen)

Innhold

1	Innledning	5	Vedlegg	
2	Nærmere om de enkelte bestemmelser i avtalen	6	1	Multilateral avtale mellom Det europeiske fellesskap og dets medlemsstater, Republikken Albania, Bosnia-Hercegovina, Republikken Bulgaria, Republikken Kroatia, Den tidligere Jugoslaviske Republikken Makedonia, Republikken Island, Republikken Montenegro, Kongeriket Norge, Romania, Republikken Serbia og FNs midlertidige administrasjon i Kosovo om etablering av et Felles europeisk luftfartsmarked
3	Forholdet til norsk rett	8		
4	Økonomiske og administrative konsekvenser	9		
5	Konklusjon og tilrådning	10		
	Forslag til vedtak om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAA-avtalen)	11	1	Multilateral Agreement between the European Community and its Member States, the Republic of Albania, Bosnia and Herzegovina, the Republic of Bulgaria, the Republic of Croatia, the Former Yugoslav Republic of Macedonia, the Republic of Iceland, the Republic of Montenegro, the Kingdom of Norway, Romania, the Republic of Serbia and the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo on the establishment of a European Common Aviation Area
				12

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 71

(2006–2007)

Om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAA-avtalen)

*Tilråding fra Utenriksdepartementet av 25. mai 2007,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Norge har deltatt i forhandlinger om å utvide EUs indre marked på luftfartens område til også å gjelde Bulgaria, Romania og statene på Vest-Balkan, dvs. Albania, Bosnia og Herzegovina, Kroatia, Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia (FYROM), Serbia, Montenegro og FNs mandat-område i Kosovo/ UNMIK.

Avtalen har fått betegnelsen ECAA-avtalen (*European Common Aviation Area*). Den multilaterale avtalen er også åpen for tilslutning fra andre nabostater.

Avtalen ble undertegnet av alle parter ved en seremoni i Luxembourg den 9. juni 2006 i forbindelse med EUs transportrådsmøte.

I det indre marked er regelverk og standarder for luftfart harmonisert når det gjelder flysikkerhet, sikringstiltak, konkurranse og konsumentenes rettigheter. Alle flyselskap som er lisensiert i samsvar med det felles regelverket har full markedsadgang til hele markedet. Dette har gitt aktørene i markedet nye og utvidete muligheter og konsumentene et bredere og mer variert flytilbud.

Hovedavtalen regulerer de overordnede forhold mellom partene, mens vedlegg I lister opp hvilke EU-direktiv og -forordninger på luftfartens område som skal være omfattet av avtalen. Det er etablert en særskilt protokoll for hver av de ni nabostatene med hensyn til hvilke overgangsordninger som skal gjelde for hver enkelt av dem. Statene står på ulike nivå hva gjelder flysikkerhet (*safety*) og luftfartssikkerhet (*security*), og en trinnvis økning av markedsadgangen til det indre marked er gjort avhengig av en tilfredsstillende utvikling av disse sikkerhetsnivåene.

Norge (og Island) er gjennom EØS-avtalen allerede en integrert del av det indre marked og er derfor blitt invitert til å delta som part i avtalen. Samferdselsdepartementet har deltatt i forhandlingene på vegne av Norge.

I og med at avtalen nødvendiggjør lovendring, er Stortingets samtykke til ratifikasjon nødvendig i medhold av Grl. § 26, annet ledd.

Som trykt vedlegg til proposisjonen følger avtalen i engelsk originaltekst med oversettelse til norsk.

2 Nærmere om de enkelte bestemmelser i avtalen

Avtalen består av en hovedavtale og fem vedlegg, hvorav det femte inneholder ni protokoller.

Hovedavtalen

Fortalen uttrykker bl.a. ønsket om å opprette et felles europeisk luftfartsmarked.

Artikkel 1 angir bl.a. formålet med avtalen, som er å opprette et felles europeisk luftfartsmarked.

Artikkel 2 definerer sentrale begrep som benyttes i avtalen. Blant annet listes opp hvilke dokumenter som omfattes av avtalen og betegnelsene på de forskjellige kategorier avtaleparter som har tilsluttet seg avtalen. Videre defineres uttrykkene «EF-traktaten», «EF-medlemsstat», «EØS-avtalen» og «ICAO-konvensjonen», og bruken av uttrykkene «land», «nasjonal», «borgere» eller «territorium» spesifiseres.

Artikkel 3 fastslår at rettsaktene listet opp i vedlegg I og beslutninger fattet i Felleskomiteen skal være bindende for avtalepartene og gjøres til en del av lovverket.

Artikkel 4 fastslår avtalepartenes forpliktelse til å oppfylle avtalens bestemmelser.

Artikkel 5 slår fast at denne avtalen ikke skal ha noen innvirkning på forholdet mellom EØS-avtalens avtaleparter.

Artikkel 6 fastslår at enhver diskriminering på bakgrunn av nasjonalitet innen rammen av avtalen skal være forbudt.

Artikkel 7 - 10 omhandler den frie etableringsretten, gir en nærmere definisjon av hvem som er omfattet av den frie etableringsretten og gir bestemmelser vedrørende eventuell import av utstyr i forbindelse med en etablering på en annen avtaleparts territorium.

Artikkel 11 omhandler bestemmelser vedrørende flysikkerhet (safety).

Artikkel 12 omhandler bestemmelser vedrørende luftfartssikkerhet (security).

Artikkel 13 omhandler bestemmelser i forbindelse med innføringen av EU-rettsaktene vedrørende det felles europeiske luftrom (Single European Sky).

Artikkel 14 gir bestemmelser om hvilket sett av regelverk på konkurranseområdet som skal gjelde mellom ulike avtaleparter.

Artikkel 15 gir bestemmelser vedrørende håndhevelsen av avtalen.

Artikkel 16 gir bestemmelser vedrørende fortolkningen av avtalen og Felleskomiteens mandat i denne sammenheng, og om eventuell bruk av EU-domstolen til fortolkning av avtalen.

Artikkel 17 omhandler bestemmelser om tilføyelse av nye rettsakter i vedlegg I.

Artikkel 18 - 19 omhandler bestemmelser i forbindelse med opprettelsen av Felleskomiteen, dens mandat, virkemåte og vedtak som fattes.

Artikkel 20 omhandler bestemmelser om hvordan Felleskomiteen skal behandle tvister som måtte oppstå mellom avtaleparter.

Artikkel 21 - 22 viser til artikkel 11(3) og andre bestemmelser vedrørende fly- og luftfartssikkerhet, og slår fast at ethvert beskyttelsestiltak som en avtalepart har sett seg nødsaget til å sette i verk, skal være begrenset i omfang og tid. Det gis også andre bestemmelser vedrørende bruk av eventuelle beskyttelsestiltak.

Artikkel 23 gir bestemmelser vedrørende konfidensialitet.

Artikkel 24 - 26 fastslår at luftfartsspørsmål som behandles i internasjonale organisasjoner og luftfartsrelasjoner til tredjestat, skal drøftes i Felleskomiteen, dersom en av avtalepartene krever det. Det gis i artiklene nærmere bestemmelser om formål og form for slike konsultasjoner.

Artikkel 27 omhandler generelle bestemmelser vedrørende de ni protokollene med overgangsordninger for hver og en av nabostatene.

Artikkel 28 omhandler bestemmelser vedrørende avgrensning mellom denne avtalen og eksisterende bilaterale luftfartsavtaler mellom avtalepartene.

Artikkel 29 slår fast at avtalen er gjenstand for ratifikasjon eller godkjenning. Rådet for Den Europeiske Union er depositar for avtalen.

Avtalen skal tre ikraft den første dagen i den andre måneden som følger datoen for deponeringen av ratifikasjons- eller godkjenningssinstrumentene til EU og minst én av avtalepartene fra en nabostat.

Artikkel 30 slår fast at avtalen skal gjennomgås på nytt på anmodning fra enhver av avtalepartene, og uansett hvert femte år etter ikrafttredelsen.

Artikkel 31 omhandler avtalepartenes rett til å si opp avtalen og bestemmelser for hvordan dette skal skje.

Artikkel 32 åpner muligheten for EU til å invitere andre stater til å slutte seg til ECAA-avtalen, såfremt angjeldende stat er rede til å tilpasse sin lovgivning vedrørende luftfart til gjeldende og fremtidig EU-lovgivning, og har et nært økonomisk samarbeid med EU.

Artikkel 33 slår fast at denne avtalen ikke gjelder for Gibraltar lufthavn så lenge Spania og Storbritannia ikke ønsker det.

Artikkel 34 slår fast at avtalen er utferdiget i én original i hvert av de offisielle språkene innen EU og de andre avtalepartene, og at disse tekstene er likeverdige.

Vedleggene

Vedlegg I lister opp de EU-direktiver og -forordninger som er en del av avtalen. Listen vil bli ajourført med nye rettsakter som måtte ha kommet til før undertegningen. Senere tilføyelser vil skje i samsvar med avtalens artikkel 3 og Felleskomiteens beslutning.

Vedlegg II omhandler generelle horisontale bestemmelser om tilpasning av teksten i EUs rettsakter til ECAA-avtalen.

Vedlegg III omhandler konkurranseregler og bestemmelser om statsstøtte som omtalt i avtalens artikkel 14.

Vedlegg IV omhandler bestemmelser om henvisning av tvister til Europa-domstolen, dersom avtalepartene beslutter seg til å be om domstolens hjelp.

Vedlegg V omfatter de ni protokollene.

Protokollene

Overgangsordningene er fastsatt etter forhandlinger med hver av nabostatene, og er for de fleste delt inn i to faser. Protokollene fastsetter hvilke rettsakter som må være gjennomført i nasjonal lovgivning, og hvilke betingelser som må være oppfylt før overgangen til fase to kan skje. Det gjelder rettsakter vedrørende flysikkerhet (safety) og luftfartssikkerhet (security), og betingelser vedrørende organiseringen av den nasjonale luftfartsmyndigheten. Bl.a. må Montreal-konvensjonen vedrørende luftfart og forsikring ratifiseres.

Full tilgang til det indre marked oppnås ikke før overgangen til fase to er skjedd og alle betingelser vedrørende safety og security er oppfylt.

Protokoll I gjelder overgangsordningene for Republikken Albania.

Protokoll II gjelder overgangsordningene for Bosnia og Herzegovina.

Protokoll III gjelder overgangsordningene for Republikken Bulgaria.

Protokoll IV gjelder overgangsordningene for Republikken Kroatia.

Protokoll V gjelder overgangsordningene for Den tidligere jugoslaviske Republikken Makedonia.

Protokoll VI gjelder overgangsordningene for Republikken Serbia.

Protokoll VII gjelder overgangsordningene for Republikken Montenegro.

Protokoll VIII gjelder overgangsordningene for Romania.

Protokoll IX gjelder overgangsordningene for FNs mandatområde i Kosovo/UNMIK.

3 Forholdet til norsk rett

Avtalen utvider som nevnt det indre marked på luftfartens område til også å gjelde Bulgaria, Romania og statene på Vest-Balkan. Avtalepartene har vedtatt å innarbeide i nasjonal lovgivning alle EUs direktiv og forordninger på luftfartens område, slik som listet opp i vedlegg I. Nye rettsakter vil i samsvar med avtalens artikkel 3 og Felleskomiteens beslutning bli føyet til i vedlegget.

Norge (og Island) er gjennom EØS-avtalen allerede en del av det indre marked på luftfartens område, og nye rettsakter blir føyet til EØS-avtalen i henhold til avtalens prosedyrer. I tillegg deltar Norge (og Island) i Felleskomiteen opprettet i henhold til ECAA-avtalen, og kan der føre tilsyn med at ECAA-avtalen og den luftfartsrelaterede delen av EØS-avtalen utvikler seg parallelt.

Lov av 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) inneholder regler for innarbeidelse i norsk rett av EUs rettsakter på luftfartens område. I lovens kapittel XVI *Særlig regler om gjennomføring*

av EØS-avtalen og EFTA-konvensjonen, gis Kongen fullmakt til i § 16-1 å gi forskrifter om gjennomføring av EØS-avtalen på luftfartens område. Videre gis departementet hjemmel i § 16-2 til å gi forskrifter om gjennomføring av EFTA-konvensjonen av 21. juni 2001. For å gjennomføre EFTA-konvensjonen, ble luftfartsloven endret ved lov av 13. desember 2002 nr. 83, jf. Ot.prp. nr. 91 (2001–2002).

Ratifikasjon av ECAA-avtalen krever at den delen av luftfartsloven som gjelder EØS-avtalen også gjøres gjeldende for stater som har sluttet seg til ECAA-avtalen, men som ikke er part i EØS-avtalen. I Ot.prp. nr. 63 (2006–2007) foreslås tilføyet en ny lovbestemmelse [§ 16-3] i luftfartslovens kapittel XVI for å gjøre luftfartslovens bestemmelser gjeldende også for stater som har oppfylt forpliktelsene og som er fullverdige medlemmer av Europas indre marked på luftfartens område, men som ikke er part i EØS-avtalen.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Norge tar ved ratifikasjon av avtalen ikke på seg forpliktelser overfor EU som går ut over EØS-avtalen, og avtalen vil ikke medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

5 Konklusjon og tilrådning

Norge fører en liberal luftfartspolitik i samarbeid med Danmark og Sverige. I tillegg har Norge som politikk i størst mulig grad å tilpasse seg utviklingen i Europa, for på den måten å søke og få de samme rammebetingelsene for norske flyselskap som det som gjelder for deres konkurrenter i Danmark, Sverige og i EU/EØS-statene forøvrig.

Det er ønskelig at ECAA-avtalen ratifiseres slik at Norge forblir en del av Europas utvidete indre marked på luftfartens område.

Samferdselsdepartementet tilrår at ECAA-avtalen ratifiseres. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Utenriksdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAA-avtalen).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAA-avtalen), i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

**til vedtak om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale
av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk
luftfartsmarked (ECAA-avtalen)**

I

Stortinget samtykker i ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAA-avtalen).

Vedlegg 1

**Multilateral Agreement
between the European
Community and its Member
States, the Republic of
Albania, Bosnia and
Herzegovina, the Republic of
Bulgaria, the Republic of
Croatia, the Former Yugoslav
Republic of Macedonia, the
Republic of Iceland, the
Republic of Montenegro, the
Kingdom of Norway, Romania,
the Republic of Serbia and the
United Nations Interim
Administration mission in
Kosovo¹ on the establishment
of a European Common
Aviation Area**

The Kingdom of Belgium,
The Czech Republic,
The Kingdom of Denmark,
The Federal Republic of Germany,
The Republic of Estonia,
The Hellenic Republic,
The Kingdom of Spain,
The French Republic,
Ireland,
The Italian Republic,
The Republic of Cyprus,
The Republic of Latvia,
The Republic of Lithuania,
The Grand Duchy of Luxembourg,
The Republic of Hungary,
Malta,
The Kingdom of the Netherlands,
The Republic of Austria,
The Republic of Poland,
The Portuguese Republic,

**Multilateral avtale mellom Det
europeiske fellesskap og dets
medlemsstater, Republikken
Albania, Bosnia-Hercegovina,
Republikken Bulgaria,
Republikken Kroatia, Den
tidligere Jugoslaviske
Republikken Makedonia,
Republikken Island,
Republikken Montenegro,
Kongeriket Norge, Romania,
Republikken Serbia og FNs
midlertidige administrasjon i
Kosovo¹ om etablering av et
Felles europeisk
luftfartsmarked**

Kongeriket Belgia,
Den Tsjekkske Republikk,
Kongeriket Danmark,
Forbundsrepublikken Tyskland,
Republikken Estland,
Republikken Hellas,
Kongeriket Spania,
Den Franske Republikk,
Irland,
Den Italienske Republikk,
Republikken Kypros,
Republikken Latvia,
Republikken Litauen,
Storhertugdømmet Luxembourg,
Den Ungarske Republikk,
Malta,
Kongeriket Nederland,
Republikken Østerrike,
Republikken Polen,
Republikken Portugal,

¹ Pursuant to UN Security Council Resolution 1244 of 10 June 1999.

¹ I henhold til resolusjon 1244 i FNs Sikkerhetsråd 10. juni 1999.

Om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAA-avtalen)

The Republic of Slovenia,
The Slovak Republic,
The Republic of Finland,
The Kingdom of Sweden,
The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, hereinafter referred to as «EC Member States», and
The European Community, hereinafter referred to as «the Community» or «the European Community», and
The Republic of Albania,
Bosnia and Herzegovina,
The Republic of Bulgaria,
The Republic of Croatia,
The Former Yugoslav Republic of Macedonia,
The Republic of Iceland,
The Republic of Montenegro,
The Kingdom of Norway,
Romania,
The Republic of Serbia, and
The United Nations Interim Administration in Kosovo,

all the abovementioned hereinafter referred to together as «the Contracting Parties».

RECOGNISING the integrated character of international civil aviation and desiring to create a European Common Aviation Area (ECAA) based on mutual market access to the air transport markets of the Contracting Parties and freedom of establishment, with equal conditions of competition, and respect of the same rules – including in the areas of safety, security, air traffic management, social harmonisation and environment;

CONSIDERING that the rules concerning the ECAA are to apply on a multilateral basis within the ECAA and therefore specific rules need to be defined in this respect;

AGREEING that it is appropriate to base the ECAA rules on the relevant legislation in force within the European Community, as laid down in Annex I to this Agreement, without prejudice to those contained in the Treaty Establishing the European Community;

RECOGNISING that full compliance with the ECAA rules entitle the Contracting Parties to reap the benefits from the ECAA, including market access;

BEARING IN MIND that compliance with the ECAA rules, including full market access, cannot be achieved in one step, but rather by means of a transition facilitated by specific arrangements of limited duration;

Republikken Slovenia,
Den Slovakiske Republikk,
Republikken Finland,
Kongeriket Sverige,
Det Forente Kongeriket Storbritannia og Nord-Irland,
i det følgende kalt «EFs medlemsstater», og
Det europeiske felleskap,
i det følgende kalt «Felleskapet» eller «Det europeiske Felleskapet», og
Republikken Albania,
Bosnia-Hercegovina,
Republikken Bulgaria,
Republikken Kroatia,
Den tidligere Jugoslaviske Republikken Makedonia,
Republikken Island,
Republikken Montenegro,
Kongeriket Norge,
Romania,
Republikken Serbia, og
FNs midlertidige administrasjon i Kosovo,

alle ovennevnte i det følgende samlet kalt «Avtalepartene»

SOM ERKJENNER internasjonal sivil luftfarts integrerte natur og ønsker å opprette et felles europeisk luftfartsmarked (ECAA - European Common Aviation Area) basert på gjensidig markedsadgang til avtalepartenes lufttransportmarkeder og på etableringsadgang, med like konkurransevilkår og overholdelse av de samme regler - herunder på områdene flysikkerhet, luftfartssikkerhet, lufttrafikkledelse, sosial harmonisering og miljø;

SOM ANSER at reglene for ECAA skal gjelde på multilateral basis innenfor ECAA og at særlige regler derfor må lages for dette formål;

SOM SAMTYKKER i at det er hensiktsmessig å basere disse ECAA-reglene på relevant gjeldende lovgivning i Det europeiske felleskap, slik det er fastslått i vedlegg I til denne avtalen, uten at det berører de som er inkludert i traktaten som ligger til grunn for opprettelsen av Det europeiske felleskap;

SOM ERKJENNER at fullt samsvar med ECAA-reglene gir avtalepartene rett til å høste fordelene av ECAA, herunder markedsadgang;

SOM TAR HENSYN TIL at samsvar med ECAA-reglene, herunder full markedsadgang, ikke kan oppnås i ett steg, men snarere gjennom en overgang tilrettelagt med tidsbegrensede særordninger;

EMPHASISING that, subject to transitional arrangements where necessary, the rules concerning market access of air carriers should exclude limitations on frequencies, capacity, air routes, type of aircraft or similar restrictions under bilateral air transport agreements or arrangements, and that air carriers should not be required to enter into commercial agreements or similar arrangements as a condition to market access;

EMPHASISING that air carriers should be treated in a non-discriminatory manner regarding their access to air transport infrastructures especially where these infrastructures are limited;

BEARING IN MIND that Association Agreements between the European Communities and their Member States and certain other Contracting Parties as a matter of principle provide that, with a view to ensuring a coordinated development and progressive liberalisation of transport between the Parties to those Agreements as adapted to reciprocal commercial needs, the conditions of mutual market access in air transport should be dealt with by special agreements;

BEARING IN MIND the desire of each of the Associated Parties to make its laws on air transport and associated matters compatible with those of the European Community, including with regard to future legislative developments within the Community;

RECOGNISING the importance of technical assistance in this perspective;

RECOGNISING that the relations between the Community and the EC Member States and Norway and Iceland must continue to be governed by the European Economic Area Agreement;

DESIRING to allow for subsequent enlargement of the European Common Aviation Area;

RECALLING the negotiations between the European Community and the Associated Parties with a view to concluding Agreements on Certain Aspects of Air Services which will bring bilateral air service agreements between the EC Member States and the Associated Parties in line with European Community law,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Objectives and principles

Article 1

1. The aim of this Agreement is the creation of a European Common Aviation Area, hereinafter referred to as the ECAA. The ECAA shall be based on free market access, freedom of establishment, equal conditions of competition, and common rules including in the areas of safety,

SOM VEKTLEGGER at, med forbehold om overgangsordninger der det er nødvendig, reglene om luftfartsselskaperens markedsadgang bør utelukke begrensninger vedrørende frekvenser, kapasitet, flyruter, luftfartøytype eller lignende restriksjoner i bilaterale lufttransportavtaler eller ordninger, og at det ikke bør kreves at luftfartsselskaper må inngå forretningsavtaler eller lignende ordninger som et vilkår for markedsadgang;

SOM VEKTLEGGER at luftfartsselskaper ikke bør forskjellsbehandles når det gjelder adgang til infrastrukturer for lufttransport, særlig der slike infrastrukturer er begrensede;

SOM TAR HENSYN TIL at assosieringsavtaler mellom Det europeiske fellesskap og dets medlemsstater og enkelte avtalepartnere, av prinsipp bestemmer at vilkårene for gjensidig markedsadgang innen lufttransport bør sikres gjennom særlige avtaler for å få til en koordinert utvikling og gradvis liberalisering av transport mellom partene til disse avtalene, og tilpasset det gjensidige forretningsmessige behov;

SOM TAR HENSYN TIL hver assosierte parts ønske om å gjøre sine lover om lufttransport og relaterte forhold forenlige med Det europeiske fellesskaps lover, også når det gjelder fremtidig utvikling i Fellesskapets lovgivning;

SOM ERKJENNER betydningen av faglig bistand i denne sammenhengen;

SOM ERKJENNER at forholdet mellom Fellesskapet og EFs medlemsstater, og Norge og Island fortsatt skal reguleres av EØS-avtalen;

SOM ØNSKER å ta høyde for fremtidig utvidelse av det felles europeiske luftfartsmarked;

SOM ERINDRER forhandlingene mellom Det europeiske fellesskap og de assosierte partene med sikte på å inngå avtaler om visse aspekter av lufttrafikk som vil bringe bilaterale luftfartsavtaler mellom medlemsstatene i Det europeiske fellesskap og de assosierte partene i samsvar med EU-rett;

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE:

Formål og prinsipper

Artikkel 1

1. Hensikten med denne avtalen er opprettelse av et felles europeisk luftfartsmarked, i det følgende kalt ECAA. ECAA skal være basert på fri markedsadgang, etableringsadgang, like konkurransevilkår, og felles regler blant annet på områdene trygghet, sikkerhet, lufttrafikkledel-

security, air traffic management, social and environment. For this purpose this Agreement sets out the rules applicable between the Contracting Parties under the conditions set out hereafter. These rules include the provisions laid down by the legislation specified in Annex I.

2. The provisions of this Agreement shall apply to the extent that they concern air transport or an associated matter mentioned in Annex I.
3. This Agreement consists of Articles, setting out the general functioning of the ECAA, hereinafter referred to as «the Main Agreement», of Annexes, of which Annex I contains the European Community legislation applicable between the Contracting Parties in the framework of the Main Agreement, and of Protocols, of which at least one for each Associated Party establishes the transitional arrangements applicable to it.

Article 2

1. For the purposes of this Agreement:
 - a) the term «Agreement» means the Main Agreement, its Annexes, the acts referred to in Annex I as well as its Protocols;
 - b) the term «Associated Party» means the Republic of Albania, Bosnia and Herzegovina, the Republic of Bulgaria, the Republic of Croatia, the former Yugoslav Republic of Macedonia, the Republic of Montenegro, Romania, the Republic of Serbia, or any other State or entity that shall have become a party to this Agreement pursuant to Article 32;
 - c) an «additional Associated Party» or «UNMIK» means the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo pursuant to UN Security Council Resolution 1244 of 10 June 1999;
 - d) the term «Contracting Party» means, concerning the Community and the EC Member States, the Community and the EC Member States, or the Community, or the EC Member States. The meaning to be attributed to this expression in each case is to be deduced from the relevant provisions of this Agreement and from the respective competences of the Community and the EC Member States as they follow from the EC Treaty;
 - e) the term «ECAA Partner» means an Associated Party, Norway or Iceland;
 - f) the term «EC Treaty» means the Treaty Establishing the European Community;

se, samfunn og miljø. For dette formål angir denne avtalen reglene som kommer til anvendelse mellom avtalepartene etter vilkårene angitt nedenfor. Disse reglene omfatter bestemmelsene i lover og forskrifter spesifisert i vedlegg I.

2. Bestemmelsene i denne avtalen skal anvendes i den utstrekning de gjelder lufttransport eller et tilhørende forhold omtalt i vedlegg I.
3. Denne avtalen består av artikler som angir det generelle virkeområdet for ECAA, i det følgende kalt «hovedavtalen», en rekke vedlegg, hvorav vedlegg I inneholder den EF-lovgivning som kommer til anvendelse mellom avtalepartene innenfor hovedavtalens rammer, og protokoller, hvorav minst én for hver assosiert part etablerer overgangsordningene som gjelder for den.

Artikkel 2

1. I denne avtalen gjelder at:
 - a) uttrykket «avtale» betyr hovedavtalen, dens vedlegg, rettsaktene som er omtalt i vedlegg I, og dens protokoller;
 - b) uttrykket «assosiert part» betyr Republikken Albania, Bosnia-Hercegovina, Republikken Bulgaria, Republikken Kroatia, Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia, Republikken Montenegro, Romania, Republikken Serbia, eller enhver annen stat eller ethvert annet rettssubjekt som har blitt avtalepart i henhold til artikkel 32;
 - c) en «ytterligere assosiert part» eller «UNMIK» er FNs midlertidige administrasjon i Kosovo i henhold til resolusjon 1244 i FNs Sikkerhetsråd 10. juni 1999;
 - d) uttrykket «avtalepart» betyr med hensyn til Fellesskapet og EFs medlemsstater: Fellesskapet og EFs medlemsstater, eller Fellesskapet eller EFs medlemsstater. Betydningen av uttrykket som skal anvendes i hvert enkelt tilfelle skal utledes av de relevante bestemmelsene i denne avtalen og fra de respektive ansvarlige i Fellesskapet og EFs medlemsstater slik det følger av EF-traktaten.
 - e) uttrykket «ECAA-medlem» betyr en assosiert part, Norge eller Island;
 - f) uttrykket «EF-traktaten» betyr traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap;

- g) the term «EEA Agreement» means the Agreement on the European Economic Area and its Protocols and Annexes signed on 2 May 1992 and to which the European Community, its Member States, Iceland, Liechtenstein and Norway are parties;
- h) the term «Association Agreement» means each of such Agreements establishing an association between the European Community, or between the European Community and its Member States, on the one hand, and the respective Associated Party, on the other hand;
- i) the term «ECAA air carrier» means an air carrier, which is licensed as provided for by this Agreement in accordance with the provisions of the relevant acts specified in Annex I;
- j) the term «Competent Civil Aviation Authority» means a government agency or entity that exercises a legal right to assess conformity of, to certify and control the use or sale of products or services or licences within a Contracting Party's jurisdiction and may take enforcement action to ensure that products or services marketed within its jurisdiction comply with legal requirements;
- k) the term «Convention» means the Convention on International Civil Aviation, opened for signature at Chicago on 7 December 1944, and the amendments and Annexes thereto;
- l) the term «SESAR» means the technical implementation of the Single European Sky which provides a coordinated and synchronised research, development and deployment of the new generations of ATM systems;
- m) the term «ATM Master Plan» (Air Traffic Management Master Plan) means the starting point of SESAR;
- n) the term «EC Member State» means a Member State of the European Community.
2. The use of the terms «country», «national», «nationals» or «territory» shall be without prejudice to the status of each Contracting Party under international law.
- g) uttrykket «EØS-avtalen» betyr avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde og protokoller og vedlegg til denne undertegnet 2. mai 1992, hvor Det europeiske fellesskap, dets medlemsstater, Island, Liechtenstein og Norge er avtaleparter;
- h) uttrykket «assosieringsavtale» betyr enhver slik avtale som oppretter en assosiasjon mellom på den ene siden Det europeiske fellesskap eller Det europeiske fellesskap og dets medlemsstater, og på den andre siden den enkelte assosierte part;
- i) uttrykket «ECAA-luftfartsselskap» betyr et luftfartsselskap som er godkjent som bestemt i denne avtalen i henhold til bestemmelsene i gjeldende rettsakter spesifisert i vedlegg I;
- j) uttrykket «kompetent sivil luftfartsmyndighet» betyr et offentlig organ som utøver en rettighet til å vurdere samsvar med, å sertifisere og kontrollere bruken av eller salget av produkter eller tjenester eller lisenser innenfor en avtaleparts jurisdiksjon og som kan gjennomføre tvangsfullbyrdelse for å sikre at produkter eller tjenester som markedsføres innenfor dets jurisdiksjon overholder lovfestede krav;
- k) uttrykket «konvensjon» betyr konvensjonen om internasjonal sivil luftfart, undertegnet i Chicago 7. desember 1944, samt endringene og vedleggene til denne;
- l) uttrykket «SESAR» betyr den tekniske gjennomføringen av felles europeisk luftrom som sørger for en koordinert og synkronisert utvikling og innføring av de nye generasjonene systemer for lufttrafikkledelse;
- m) uttrykket «ATM-hovedplan» (Air Traffic Management Master Plan/hovedplan for lufttrafikkledelse) betyr startpunktet for SESAR;
- n) uttrykket «EF-medlemsstat» betyr en medlemsstat i Det europeiske fellesskap.
2. Bruken av uttrykkene «land», «nasjonal», «borgere» eller «territorium» skal ikke berøre hver enkelt avtaleparts status etter folkeretten.

Article 3

The applicable provisions of Acts referred to or contained either in Annex I, adapted in accordance

Artikkel 3

De gjeldende bestemmelser i rettsakter som er omtalt i eller inkludert i vedlegg I i samsvar med

with Annex II, or in decisions of the Joint Committee shall be binding upon the Contracting Parties and be, or be made, part of their internal legal order as follows:

- a) an act corresponding to a European Community Regulation shall be made part of the internal legal order of the Contracting Parties;
- b) an act corresponding to a European Community Directive shall leave to the authorities of the Contracting Parties the choice of form and method of implementation.

Article 4

The Contracting Parties shall take all appropriate measures, whether general or particular, to ensure fulfilment of the obligations arising out of this Agreement and shall abstain from any measure which could jeopardise the attainment of the objectives of this Agreement.

Article 5

The provisions of this Agreement shall not affect the relations between the Contracting Parties of the EEA Agreement.

Non-discrimination

Article 6

Within the scope of this Agreement, and without prejudice to any special provisions contained therein, any discrimination on grounds of nationality shall be prohibited.

Right of establishment

Article 7

Within the scope and conditions of this Agreement and without prejudice to the provisions of the relevant acts specified in Annex I, there shall be no restrictions on the freedom of establishment of nationals of an EC Member State or an ECAA Partner in the territory of any of them. Freedom of establishment shall include the right to take up and pursue activities as self-employed persons and to set up and manage undertakings, in particular companies or firms under the conditions laid down for its own nationals by the law of the country where such establishment is effected. This shall also apply to the setting up of agencies, branches or subsidiaries by nationals of any EC Member State or ECAA Partner established in the territory of any of them.

Article 8

1. Within the scope of this Agreement and without prejudice to the provisions of the relevant

vedlegg II, eller i felleskomiteens vedtak, skal være bindende for avtalepartene og skal være eller gjøres til del av deres nasjonale rettsorden som følger:

- a) en rettsakt som tilsvarende en Fellesskapsforordning skal gjøres til del av avtalepartenes nasjonale rettsorden;
- b) en rettsakt som tilsvarende et Fellesskapsdirektiv skal overlates til avtalepartenes myndigheter å bestemme formen og midlene for gjennomføringen.

Artikkel 4

Avtalepartene skal treffe alle de allmenne eller særlige egnede tiltak som er nødvendig til å sikre oppfyllelse av de forpliktelser som følger av denne avtalen og skal avholde seg fra ethvert tiltak som kan sette virkeliggjøringen av målene for denne avtalen i fare.

Artikkel 5

Bestemmelsene i denne avtalen skal ikke påvirke forholdet mellom avtalepartene til EØS-avtalen.

Likebehandling

Artikkel 6

Innenfor denne avtalens virkeområde, og uten at det berører noen særbestemmelser inkludert i den, skal enhver forskjellsbehandling på grunnlag av nasjonalitet være forbudt.

Etableringsrett

Artikkel 7

Innenfor denne avtalens virkeområde og vilkår og uten at det berører bestemmelsene i gjeldende rettsakter spesifisert i vedlegg I, skal det ikke være noen restriksjoner på etableringsadgangen for borgere fra en EF-medlemsstat eller et ECAA-medlem på noen av deres territorier. Etableringsadgang skal omfatte retten til å igangsette eller videreføre aktivitet som selvstendig næringsdrivende og til å etablere og lede foretak, særlig selskaper eller bedrifter etter de lovfestede vilkår for landets egne borgere i landet hvor slik etablering gjennomføres. Dette skal også gjelde for etablering av agenturer, filialer eller datterselskaper som gjøres av borgere i en EF-medlemsstat eller et ECAA-medlem etablert på noen av disse territorier.

Artikkel 8

1. Innenfor denne avtalens virkeområde og uten at det berører bestemmelsene i relevante retts-

acts specified in Annex I, companies or firms constituted or organised in accordance with the law of an EC Member State or an ECAA Partner and having their principal place of business within the ECAA shall be treated in the same way as natural persons who are nationals of EC Member States or ECAA Partners.

2. The terms «companies or firms» mean companies or firms constituted under civil or commercial law, including cooperative societies, and other legal persons governed by public or private law, except those which are non-profit-making.

Article 9

1. The provisions of Articles 7 and 8 shall not apply to activities which, in the territory of any Contracting Party, are connected, even occasionally, with the exercise of official authority.
2. The provisions of Articles 7 and 8 and measures taken in pursuance thereof shall not prejudice the applicability of provisions laid down by law, regulation or administrative action of the Contracting Parties regarding entry, residence and employment or providing for special treatment for foreign nationals on grounds of public policy, public security or public health.

Article 10

1. Without prejudice to more favourable provisions in existing agreements and within the scope of this Agreement, the Contracting Parties shall abolish quantitative restrictions and measures having an equivalent effect on transfers of equipment, supplies, spare parts, and other devices when they are necessary for an ECAA air carrier to continue to provide air transport services under the conditions foreseen by this Agreement.
2. The obligation referred to in paragraph 1 shall not preclude the Contracting Parties from prohibiting or imposing restrictions on such transfers justified on the grounds of public policy or public security, of the protection of health and life of humans, animals or plants, or of the protection of intellectual, industrial and commercial property. Such prohibitions or restrictions shall not, however, constitute a means of arbitrary discrimination or a disguised restriction on trade between the Contracting Parties.

akter spesifisert i vedlegg I, skal selskaper eller bedrifter stiftet eller organisert i henhold til rettsreglene i en EF-medlemsstat eller et ECAA-medlem og som har hovedsete for driften innenfor ECAA, behandles på samme måte som fysiske personer som er borgere i en EF-medlemsstat eller et ECAA-medlem.

2. Uttrykkene «selskaper eller bedrifter» betyr selskaper eller bedrifter stiftet i henhold til sivilrett eller handelsrett, herunder andelslag, og andre rettssubjekter regulert av offentlig eller privat rett, unntatt de allmenntilgite.

Artikkel 9

1. Bestemmelsene i artikkel 7 og 8 skal ikke komme til anvendelse for virksomheter som på territoriet til en avtalepart er tilknyttet utøvelse av offentlig myndighet, selv om det er på sporadisk basis.
2. Bestemmelsene i artikkel 7 og 8 og tiltak som treffes i samsvar med disse skal ikke berøre anvendeligheten av avtalepartenes bestemmelser i lover og forskrifter om innreise, opphold og arbeid, eller om spesialbehandling av utenlandske borgere av hensyn til offentlig orden, offentlig sikkerhet eller folkehelse.

Artikkel 10

1. Uten at det berører gunstigere bestemmelser i eksisterende avtaler og innenfor denne avtalens virkeområde, skal avtalepartene oppheve kvantitative restriksjoner og tiltak som har en tilsvarende virkning på overføring av utstyr, forsyninger, reservedeler og andre innretninger som er nødvendige for at et ECAA-luftfartsselskap skal kunne opprettholde tilbudet av lufttransporttjenester etter vilkårene forutsett i denne avtalen.
2. Forpliktelsen som referert til i paragraf 1, skal ikke utelukke avtalepartene fra å forby eller legge restriksjoner på slik overføring begrunnet i hensyn til offentlig orden eller offentlig sikkerhet, beskyttelse av liv og helse til mennesker, dyr eller planter, eller vern av opphavsrett, industriell rett og næringseiendom. Slike forbud eller restriksjoner skal imidlertid ikke utgjøre et middel for vilkårlig forskjellsbehandling eller en skjult begrensning i handel mellom avtalepartene.

Aviation safety*Article 11*

1. The Contracting Parties shall put in place the appropriate means to ensure that aircraft registered in one Contracting Party, when landing at airports in another Contracting Party, comply with international safety standards established pursuant to the Convention and shall be subject to ramp inspections by the authorised representatives of that other Contracting Party, on board and around the aircraft to check both the validity of the aircraft documents and those of its crew and the apparent condition of the aircraft and its equipment.
2. A Contracting Party may request consultations at any time concerning the safety standards maintained by another Contracting Party in areas other than those covered by the acts referred to in Annex I.
3. Nothing in this Agreement shall be construed so as to limit the authority of a Competent Civil Aviation Authority to take all appropriate and immediate measures whenever it ascertains that a product or a service may:
 - i. fail to satisfy the minimum standards which may be established pursuant to the Convention, or
 - ii. give rise to serious concerns – established through an inspection referred to in paragraph 1 – that an aircraft or the operation of an aircraft does not comply with the minimum standards established pursuant to the Convention, or
 - iii. give rise to serious concerns that there is a lack of effective maintenance and administration of minimum standards established pursuant to the Convention.
4. Where a Competent Civil Aviation Authority takes action under paragraph 3, it shall promptly inform the Competent Civil Aviation Authorities of the other Contracting Parties of taking such action, providing reasons for its action.
5. Where measures taken pursuant to paragraph 3 are not discontinued even though the basis for taking them has ceased to exist, any Contracting Party may refer the matter to the Joint Committee.
6. Any amendments to national law with respect to the status of the Competent Civil Aviation Authority shall be notified by the Contracting Party concerned to the other Contracting Parties.

Flysikkerhet*Artikkel 11*

1. Avtalepartene skal iverksette egnede tiltak for å sikre at luftfartøyer registrert hos en avtalepart overholder internasjonale sikkerhetsstandarder etablert i henhold til konvensjonen når de lander på en lufthavn hos en annen avtalepart og at de blir gjenstand for inspeksjon på oppstillingsplassen av autoriserte representanter for den andre avtaleparten, ombord i og rundt luftfartøyet for å kontrollere gyldigheten av fartøydokumentene og besetningsdokumentene og den synlige tilstanden til luftfartøyet og dets utstyr.
2. En avtalepart kan når som helst anmode om samråd vedrørende flysikkerhetsstandardene som håndheves av en annen avtalepart på andre områder enn de som dekkes av rettsaktene omtalt i vedlegg I.
3. Intet i denne avtalen skal fortolkes slik at det begrenser en kompetent sivil luftfartsmyndighets fullmakt til å iverksette ethvert hensiktsmessig og øyeblikkelig tiltak når den måtte bringe på det rene at et produkt eller en tjeneste kan:
 - i. unnlate å overholde de minstestandarder som kan etableres i henhold til konvensjonen, eller
 - ii. forårsake alvorlig bekymring - foranlediget av en inspeksjon som omtalt i paragraf 1 - for at et luftfartøy eller driften av et luftfartøy ikke er i samsvar med minstestandardene etablert i henhold til konvensjonen, eller
 - iii. forårsake alvorlig bekymring for mangel på effektivt vedlikehold og etterfølgelse av minstestandardene etablert i henhold til konvensjonen.
4. Når en kompetent sivil luftfartsmyndighet griper inn i henhold til paragraf 3, skal den umiddelbart informere kompetent sivil luftfartsmyndighet hos de andre avtalepartene om dette, med begrunnelse for sin inngripen.
5. Når tiltak iverksatt i henhold til paragraf 4 ikke oppheves selv om grunnlaget for iverksettelse ikke lenger er til stede, kan enhver avtalepart klage forholdet inn for felleskomiteen.
6. Ved enhver endring i nasjonal lovgivning som gjelder status til kompetent sivil luftfartsmyndighet, skal vedkommende avtalepart underrette de andre avtalepartene.

Aviation security*Article 12*

1. In order to safeguard civil aviation against acts of unlawful interference, the Contracting Parties shall ensure that the common basic standards and the compliance monitoring mechanisms on aviation security as contained in Annex I are applied to any airport located in their territories, in accordance with the relevant provisions referred to in that Annex.
2. The Contracting Parties shall provide upon request all necessary assistance to each other to prevent acts of unlawful seizure of civil aircraft and other unlawful acts against the safety of such aircraft, their passengers and crew, airports and air navigation facilities, and any other threat to the security of civil aviation.
3. When an incident or threat of an incident of unlawful seizure of civil aircraft or other unlawful acts against the safety of such aircraft, their passengers and crew, airports or air navigation facilities occurs, the Contracting Parties shall assist each other by facilitating communications and other appropriate measures intended to terminate rapidly and safely such incident or threat thereof.
4. An Associated Party may be subjected to a European Commission inspection in accordance with the relevant European Community legislation as referred to in Annex I, and it may be required to participate in European Commission inspections in other Contracting Parties.

Air Traffic Management*Article 13*

1. The Contracting parties shall cooperate in the field of air traffic management with a view to extending the Single European Sky to the ECAA in order to enhance current safety standards and overall efficiency of general air traffic standards in Europe, to optimise capacity and to minimise delays.
2. With a view to facilitating the application of the Single European Sky legislation in their territories,
 - the Associated Parties, within the limits of their respective competences, shall at the earliest opportunity take the necessary measures to adjust their air traffic management institutional structures to the Single European Sky, in particular by designating or establishing pertinent national supervisory

Luftfartssikkerhet*Artikkel 12*

1. For å beskytte sivil luftfart mot ulovlige handlinger skal avtalepartene sikre at de felles grunnleggende standarder og ordninger for samsvarskontroll vedrørende luftfartssikkerhet som er inkludert i vedlegg I anvendes på alle lufthavner i sitt territorium.
2. Avtalepartene skal på anmodning yte enhver form for nødvendig bistand til hverandre for å forhindre ulovlig anfall mot sivile luftfartøy og andre ulovlige handlinger rettet mot sikkerheten til slike luftfartøy, passasjerer og besetning, lufthavner og flynavigasjonshjelpemidler, og enhver annen trussel mot sikkerheten for sivil luftfart.
3. Når det inntreffer en hendelse eller trussel om hendelse med ulovlig anfall mot sivile luftfartøy eller andre ulovlige handlinger rettet mot sikkerheten til slike luftfartøy, passasjerer og besetning, lufthavner og flynavigasjonshjelpemidler, skal avtalepartene bistå hverandre ved å tilrettelegge kommunikasjon og ved andre egnede tiltak beregnet på en hurtig og trygg avslutning av slike hendelser eller trusler om hendelser.
4. En assosiert part kan bli gjenstand for en kommisjonsinspeksjon i henhold til gjeldende EFløvgivning omtalt i vedlegg I, og den kan bli pålagt å delta i kommisjonsinspeksjoner hos andre avtaleparter.

Lufttrafikkledelse*Artikkel 13*

1. Avtalepartene skal samarbeide på området lufttrafikkledelse med sikte på å utvide det felles europeiske luftrom til ECAA for å heve nåværende sikkerhetsstandarder og øke den totale effektiviteten for generelle lufttrafikkstandarder i Europa, for å optimalisere kapasitet og minimere forsinkelser.
2. Med sikte på å lette anvendelse av lovgivningen for det felles europeiske luftrom på sine territorier,
 - skal de assosierte partene, innenfor grensene for sin respektive kompetanse, ved første anledning gjennomføre nødvendige tiltak for å tilpasse sine institusjonelle strukturer for lufttrafikkledelse til det felles europeiske luftrom, særlig ved å utpeke eller etablere egnede nasjonale kontrollorganer som i

- bodies at least functionally independent of air navigation service providers,
- the European Community shall associate the Associated Parties with any operational initiative in the fields of air navigation services, airspace and interoperability that stem from the Single European Sky, in particular through an early involvement of the relevant Contracting Parties' efforts to establish functional airspace blocks.
3. The European Community shall see to it that the Associated Parties are fully associated with the development of an ATM Master Plan within the SESAR programme of the Commission.
- det minste er funksjonelt uavhengig av tjenestetilbydere for flysikringstjenester.
- skal Det europeiske fellesskap inkludere de assosierte partene i ethvert operativt initiativ med utspring i det felles europeiske luftrom på områdene flysikringstjenester, luftrom og samtrafikkevne, særlig ved at vedkommende avtaleparter tidlig involveres i etableringen av funksjonelle luftromsblokker.
3. Det europeiske fellesskap skal sørge for at de assosierte partene er fullt inkludert i utarbeidelsen av en ATM-hovedplan og gjennomføringen av denne innen rammen av Kommisjonens SESAR-program.

Competition

Article 14

1. Within the scope of this Agreement the provisions of Annex III shall apply. Where rules on competition and state aid are included in other agreements between two or more Contracting Parties, such as Association Agreements, these rules shall apply between those Parties.
2. Articles 15, 16 and 17 shall not apply with respect to the provisions in Annex III.

Enforcement

Article 15

1. Without prejudice to paragraphs 2 and 3, each Contracting Party shall ensure that the rights which devolve from this Agreement, and in particular from the acts specified in Annex I, may be invoked before national courts.
2. In cases which may affect actual or potential air services to be authorised under this Agreement, the European Community institutions shall enjoy the powers specifically granted to them under the provisions of the acts referred to or contained in Annex.
3. All questions concerning the legality of decisions taken by European Community institutions under this Agreement, in particular under the acts specified in Annex I, shall be of the exclusive competence of the Court of Justice of the European Communities, hereinafter referred to as «the Court of Justice».

Interpretation

Article 16

1. Insofar as the provisions of this Agreement and the provisions of the acts specified in Annex I are identical in substance to corresponding rules of the EC Treaty and to acts adopted pur-

Konkurransen

Artikkel 14

1. Innenfor denne avtalens virkeområde gjelder bestemmelsene i vedlegg III. Der regler om konkurranse og statsstøtte er tatt med i andre avtaler mellom to eller flere avtaleparter, slik som assosieringsavtaler, skal disse reglene gjelde mellom disse partene.
2. Artikkel 15, 16 og 17 skal ikke gjelde for bestemmelsene i vedlegg III.

Håndhevelse

Artikkel 15

1. Uten at det berører paragraf 2 og 3, skal hver avtalepart sikre at rettighetene som følger av denne avtalen, og særlig av rettsaktene spesifisert i vedlegg I, kan påberopes overfor en nasjonal domstol.
2. I tilfeller som kan berøre faktisk eller potensiell lufttrafikk som skal tillates etter denne avtalen, skal EF-organene utøve den myndighet de spesifikt er tillagt etter bestemmelsene i rettsaktene omtalt eller inkludert i vedlegg I.
3. I alle tvister vedrørende lovligheten av vedtak fattet av EF-organer etter denne avtalen, særlig etter rettsaktene spesifisert i vedlegg I, skal De europeiske fellesskaps domstol, i det følgende kalt «Domstolen», ha enekompetanse.

Fortolkning

Artikkel 16

1. For så vidt som bestemmelsene i denne avtalen og bestemmelsene i rettsaktene spesifisert i vedlegg I i substans er identiske med tilsvarende regler i EF-traktaten og i lover vedtatt i hen-

suant to the EC Treaty, those provisions shall, in their implementation and application, be interpreted in conformity with the relevant rulings and decisions of the Court of Justice and the European Commission given before the date of signature of this Agreement. The rulings and decisions given after the date of signature of this Agreement shall be communicated to the other Contracting Parties. At the request of one of the Contracting Parties, the implications of such later rulings and decisions shall be determined by the Joint Committee in view of ensuring the proper functioning of this Agreement. Existing interpretations shall be communicated to the ECAA Partners prior to the date of signature of this Agreement. Decisions taken by the Joint Committee under this procedure shall be in conformity with the case law of the Court of Justice.

2. When a question of interpretation of this Agreement, of the provisions of the acts specified in Annex I or of acts adopted in pursuance thereof identical in substance to corresponding rules of the EC Treaty and to acts adopted pursuant to the EC Treaty, arises in a case pending before a court or tribunal of an ECAA Partner, the court or tribunal shall ask, if it considers this necessary to enable it to give a judgement and in accordance with Annex IV, the Court of Justice to decide on the question. An ECAA Partner may, by decision and in accordance with Annex IV, stipulate the extent to which, and according to what modalities, its courts and tribunals are to apply this provision. Such a decision shall be notified to the depositary and the Court of Justice. The depositary shall inform the other Contracting Parties.
3. Where, in accordance with paragraph 2, a court of a Contracting Party against whose decisions there is no judicial remedy under national law is not able to make a referral to the Court of Justice, any judgement of such court shall be transmitted by the Contracting Party concerned to the Joint Committee which shall act so as to preserve the homogeneous interpretation of this Agreement. If the Joint Committee, within two months after a difference between the case law of the Court of Justice and a judgement of a court of such a Contracting Party has been brought before it, has not succeeded in preserving the homogeneous interpretation of this Agreement, the procedures laid down in Article 20 may be applied.

hold til EF-traktaten, skal gjennomføring og anvendelse av disse bestemmelsene fortolkes i samsvar med relevante kjennelser og vedtak i Domstolen og Kommisjonen for De europeiske fellesskap som ble fattet før undertegnelse av denne avtalen. Kjennelser og vedtak fattet etter undertegnelse av denne avtalen skal underrettes de andre avtalepartene. På anmodning fra en av avtalepartene skal følgene av slike senere kjennelser og vedtak avgjøres av felleskomiteen med sikte på å sikre at avtalen virker etter sin hensikt. ECAA-medlemmene skal bli underrettet om eksisterende fortolkninger før undertegnelse av avtalen. Vedtak fattet av felleskomiteen i henhold til denne fremgangsmåten skal være i samsvar med rettspraksis i De europeiske fellesskaps domstol.

2. Hvis en tvist om fortolkning av denne avtalen, av bestemmelsene i rettsaktene spesifisert i vedlegg I, eller av lover vedtatt i henhold til disse som i substans er identiske med tilsvarende regler i EF-traktaten og med lover vedtatt ved anvendelse av EF-traktaten, oppstår i en sak som går for en domstol hos et ECAA-medlem, skal domstolen, hvis den anser det nødvendig for å bli i stand til å avsi en dom og det er i samsvar med vedlegg IV, be Domstolen om å avgjøre tvisten. Et ECAA-medlem kan, gjennom vedtak og i henhold til vedlegg IV, fastsette i hvilken utstrekning og etter hvilke regler dens domstoler må anvende denne bestemmelsen. Et slikt vedtak skal meddeles depositaren og Domstolen. Depositaren skal underrette de andre avtalepartene.
3. Hvis, i henhold til paragrafen 2, en domstol hos en avtalepart hvis avgjørelser det ikke finnes klageadgang til etter nasjonal lovgivning, ikke er i stand til å henvise til De europeiske fellesskaps domstol, skal enhver dom avsagt av en slik domstol formidles av vedkommende avtalepart til felleskomiteen, som skal gripe inn for å ivareta en ensartet fortolkning av denne avtalen. Hvis felleskomiteen innen to måneder etter at et avvik mellom rettspraksis i De europeiske fellesskaps domstol og en dom avsagt av en domstol hos en slik avtalepart har blitt fremmet for den, ikke har lyktes i å ivareta en ensartet fortolkning av denne avtalen, kan fremgangsmåten fastlagt i artikkel 20 tas i bruk.

New legislation*Article 17*

1. This Agreement shall be without prejudice to the right of each Contracting Party, subject to compliance with the principle of non-discrimination and the provisions of this Article and of Article 18(4) to unilaterally adopt new legislation or amend its existing legislation in the field of air transport or an associated area mentioned in Annex I. The Associated Parties shall not adopt any such legislation unless it is in accordance with this Agreement.
2. As soon as a Contracting Party has adopted new legislation or an amendment to its legislation it shall inform the other Contracting Parties via the Joint Committee not later than one month after its adoption. Upon the request of any Contracting Party, the Joint Committee shall within two months thereafter hold an exchange of views on the implications of such new legislation or amendment for the proper functioning of this Agreement.
3. The Joint Committee shall:
 - a) either adopt a decision revising Annex I so as to integrate therein, if necessary on a basis of reciprocity, the new legislation or amendment in question; or
 - b) adopt a decision to the effect that the new legislation or amendment in question is to be regarded as in accordance with this Agreement; or
 - c) decide on any other measures to safeguard the proper functioning of this Agreement.
4. As regards the legislation which has been adopted between the signing of this Agreement and its entry into force and of which the other Contracting Parties have been informed, the date of referral shall be taken as the date on which the information was received. The date on which the Joint Committee reaches a decision may not be earlier than sixty days after the entry into force of this Agreement.

Joint Committee*Article 18*

1. A Joint Committee is hereby established which shall be responsible for the administration of this Agreement and shall ensure its proper implementation, without prejudice to Article 15(2) and (3) and Articles 21 and 22. For this purpose it shall make recommendations and take decisions in the cases provided for in this Agreement. The decisions of the Joint Committee shall be put into effect by the Contracting Parties in accordance with their own rules.

Ny lovgivning*Artikkel 17*

1. Denne avtalen skal ikke berøre hver enkelt avtaleparts rettighet, med forbehold om samsvar med prinsippet om likebehandling og bestemmelsene i denne artikkel og artikkel 18 (4), til ensidig vedtak av ny lovgivning eller endring av eksisterende lovgivning på området lufttransport eller et tilhørende område omtalt i vedlegg I. De assosierte partene skal ikke vedta noen slik lovgivning med mindre det er i henhold til denne avtalen.
2. Så snart en avtalepart har gjort vedtak om ny lovgivning eller endring av lovgivning skal den underrette de andre avtalepartene via felleskomiteen senest én måned etter dets vedtak. På anmodning fra en avtalepart skal felleskomiteen innen to måneder etter anmodningen utveksle synspunkter på de følgene slik ny lovgivning eller slike endringer har for at avtalen skal virke etter sin hensikt.
3. Felleskomiteen skal:
 - a) enten vedta en revisjon av vedlegg I som innlemmer, hvis nødvendig på gjensidig basis, den nye lovgivningen eller endringen det gjelder; eller
 - b) vedta at den nye lovgivningen eller endringene det gjelder skal anses for å være i samsvar med denne avtalen; eller
 - c) beslutte ethvert annet tiltak for å sikre at denne avtalen virker etter sin hensikt.
4. Når det gjelder lovgivning som er vedtatt mellom undertegnelsen av denne avtalen og dens ikrafttreden og som de andre avtalepartene er blitt underrettet om, skal referansedatoen anses for å være den datoen da underrettelsen ble mottatt. Tidspunktet felleskomiteen treffer et vedtak kan ikke være tidligere enn seksti dager etter at denne avtalen har trådt i kraft.

Felleskomité*Artikkel 18*

1. Det etableres herved en felleskomité som skal være ansvarlig for administrasjon av denne avtalen og skal sikre hensiktsmessig gjennomføring av den, uten at det berører artikkel 15(2) og (3) og artikkel 21 og 22. For dette formål skal den gi anbefalinger og treffe vedtak i de saker som denne avtalen gir bestemmelser om. Felleskomiteens vedtak skal gjennomføres av avtalepartene i henhold til deres egne regler.

2. The Joint Committee shall consist of representatives of the Contracting Parties.
 3. The Joint Committee shall act by unanimity. However, the Joint Committee may decide to lay down a majority voting procedure for certain specific issues.
 4. For the purpose of the proper enforcement of this Agreement, the Contracting Parties shall exchange information, inter alia, on new legislation or decisions that are relevant for this Agreement, and, at the request of any Party, shall hold consultations within the Joint Committee, including on social issues.
 5. The Joint Committee shall adopt its rules of procedure.
 6. An ECAA Partner or the European Community and its Member States shall preside in turn over the Joint Committee in accordance with the arrangements to be laid down in its rules of procedure.
 7. The chairman of the Joint Committee shall convene its meetings at least once a year in order to review the general functioning of this Agreement and, whenever special circumstances so require, at the request of a Contracting Party. The Joint Committee shall keep under constant review the development of the case law of the Court of Justice. To this end the European Community shall transmit to the ECAA Partners all judgements of the Court of Justice relevant for the functioning of this Agreement. The Joint Committee shall act within three months so as to preserve the homogeneous interpretation of this Agreement.
 8. The Joint Committee may decide to set up any working party that can assist it in carrying out its duties.
2. Felleskomiteen skal bestå av representanter for avtalepartene.
 3. Felleskomiteen skal opptre enstemmig. Felleskomiteen kan imidlertid beslutte å fastsette en fremgangsmåte for flertallsavgjørelse i visse særskilte spørsmål.
 4. Med det formål at denne avtalen håndheves hensiktsmessig, skal avtalepartene utveksle informasjon om blant annet ny lovgivning eller vedtak som er relevante for denne avtalen, og skal på anmodning fra en avtalepart avholde samråd i felleskomiteen, herunder om sosiale spørsmål.
 5. Felleskomiteen skal vedta sine egne saksbehandlingsregler.
 6. Et ECAA-medlem eller Det europeiske fellesskap skal på skift lede felleskomiteen i henhold til ordningene som blir nedfelt i dens saksbehandlingsregler.
 7. Lederen i felleskomiteen skal innkalle til komitémøte minst én gang i året for å gjennomgå hvordan avtalen generelt virker og når særlige omstendigheter måtte kreve det, etter anmodning fra en avtalepart. Felleskomiteen skal kontinuerlig evaluere utviklingen i rettspraksis i Domstolen. For dette formål skal Det europeiske fellesskap formidle til ECAA-medlemmene alle dommer fra Domstolen som er relevante for denne avtalens virkeområde. Felleskomiteen skal gjøre dette innen tre måneder for å ivareta ensartet fortolkning av avtalen.
 8. Felleskomiteen kan beslutte å nedsette arbeidsgrupper som kan bistå den i å utføre sine forpliktelser.

Article 19

1. A decision of the Joint Committee shall be binding upon the Contracting Parties. Whenever a decision taken by the Joint Committee contains a requirement for action to be taken by a Contracting Party, the said Party shall take the necessary measures and inform the Joint Committee thereof.
2. The decisions of the Joint Committee shall be published in the Official Journals of the European Union and of the ECAA Partners. Each decision shall state the date of its implementation by the Contracting Parties and any other information likely to concern economic operators.

Artikkel 19

1. Felleskomiteens vedtak skal være bindende for avtalepartene. Når et vedtak fattet av felleskomiteen inneholder et krav om handling fra en avtalepart, skal vedkommende part gjennomføre nødvendige tiltak og underrette felleskomiteen om dette.
2. Felleskomiteens vedtak skal offentliggjøres i Den europeiske unions og avtalepartenes lovtidend. Hvert vedtak skal inneholde avtalepartenes gjennomføringsdato og enhver annen form for informasjon som antas å være relevant for markedsdeltakere.

Dispute settlement*Article 20*

1. The Community, acting together with the EC Member States, or an ECAA Partner may bring a matter under dispute which concerns the application or interpretation of this Agreement before the Joint Committee, except where specific procedures are set out in this Agreement.
2. When a dispute has been brought before the Joint Committee under paragraph 1, immediate consultations shall be held between the parties to the dispute. In cases where the European Community is not a party to the dispute, a Community representative may be invited to the consultations by one of the parties to the dispute. The parties to the dispute may draw up a proposal for a solution which shall immediately be submitted to the Joint Committee. Decisions taken by the Joint Committee under this procedure shall respect the case law of the Court of Justice.
3. If the Joint Committee after four months from the date when the matter was brought before it has not succeeded to take a decision resolving the dispute, the parties to the dispute may refer it to the Court of Justice whose decision shall be final and binding. The modalities according to which such referrals may be made to the Court of Justice are set out in Annex IV.
4. If the Joint Committee does not within four months take a decision on an issue which has been referred to it, the Contracting Parties may take appropriate safeguard measures in accordance with Articles 21 and 22 for a period not exceeding six months. After this period each Contracting Party may denounce this Agreement with immediate effect. A Contracting Party shall not take safeguard measures on a matter which has been referred to the Court of Justice in accordance with this Agreement, except in cases defined in Article 11(3) or in compliance with mechanisms provided for in individual acts specified in Annex I.

Safeguard measures*Article 21*

Without prejudice to Article 11(3) and the safety and security assessments mentioned in the Protocols to this Agreement, safeguard measures shall be restricted with regard to their scope and duration to what is strictly necessary in order to remedy the situation. Priority shall be given to such measures as will least disturb the functioning of this Agreement.

Tvisteløsning*Artikkel 20*

1. Fellesskapet, i samarbeid med EFs medlemsstater, eller et ECAA-medlem, kan bringe en tvist som berører anvendelse eller fortolkning av denne avtalen for felleskomiteen, unntatt når særskilt fremgangsmåte er angitt i denne avtalen.
2. Når en tvist er brakt inn for felleskomiteen etter paragraf 1, skal det umiddelbart avholdes samråd mellom partene i tvisten. I saker hvor Det europeiske fellesskapet ikke er part i tvisten, kan en av partene i tvisten anmode en representant fra Fellesskapet om å delta i samråd. Partene i tvisten kan utarbeide et forslag til løsning som umiddelbart skal legges frem for felleskomiteen. Vedtak fattet av felleskomiteen i henhold til denne fremgangsmåten skal ta hensyn til rettspraksis i Domstolen.
3. Hvis det har gått fire måneder etter at forholdet ble brakt inn for felleskomiteen og den ikke har lyktes i å fatte et vedtak som løser tvisten, kan partene i tvisten henvise den til Domstolen, som skal fatte endelig og bindende vedtak. Reglene for slike henvisninger til Domstolen er angitt i vedlegg IV.
4. Hvis felleskomiteen innen fire måneder ikke fatter vedtak om et spørsmål som har vært henvist til den, kan avtalepartene i henhold til artikkel 21 og 22 iverksette hensiktsmessige beskyttelsestiltak med varighet på høyst seks måneder. Etter denne perioden kan hver avtalepart si opp avtalen med umiddelbar virkning. En avtalepart skal ikke iverksette beskyttelsestiltak på grunnlag av et forhold som er blitt henvist til Domstolen i henhold til denne avtalen, unntatt i saker definert i artikkel 11(3) eller i samsvar med ordninger fastsatt i særskilte lover spesifisert i vedlegg I.

Beskyttelsestiltak*Artikkel 21*

Uten at det berører artikkel 11(3) og fly- og luftfartssikkerhetsvurderingene omtalt i protokollene til denne avtalen, skal beskyttelsestiltakenes virkeområde og varighet være begrenset til det som er strengt nødvendig for å avhjelpe situasjonen. Det skal gis prioritet til slike tiltak som skaper minst mulig forstyrrelse for denne avtalens virkemåte.

Article 22

1. A Contracting Party which is considering taking safeguard measures shall notify the other Contracting Parties of its intention through the Joint Committee and shall provide all relevant information.
2. The Contracting Parties shall immediately enter into consultations in the Joint Committee with a view to finding a commonly acceptable solution.
3. Without prejudice to Article 11(3), the Contracting Party concerned may not take safeguard measures until one month has elapsed after the date of notification under paragraph 1, unless the consultation procedure under paragraph 2 has been concluded before the expiration of the said time limit.
4. The Contracting Party concerned shall without delay notify the Joint Committee of the measures taken and shall provide all relevant information.

Disclosure of information**Article 23**

The representatives, delegates and experts of the Contracting Parties, as well as officials and other servants acting under this Agreement, shall be required, even after their duties have ceased, not to disclose information covered by the obligation of professional confidentiality, in particular information about undertakings, their business relations or their cost components.

Third countries and international organisations**Article 24**

1. The Contracting Parties shall consult with each other in the framework of the Joint Committee at the request of any Contracting Party, in accordance with the procedures laid out in Articles 25 and 26,
 - a) on air transport questions dealt with in international organisations; and
 - b) on various aspects of possible developments in relations between Contracting Parties and third countries in air transport, and on the functioning of the significant elements of bilateral or multilateral agreements concluded in this field.
2. The consultations provided for in paragraph 1 shall be held within one month of the request and in urgent cases as soon as possible.

Artikkel 22

1. En avtalepart som overveier å iverksette beskyttelsestiltak skal gjennom felleskomiteen underrette de andre avtalepartene om sin intensjon og skal fremlegge all relevant informasjon.
2. Avtalepartene skal umiddelbart innlede samråd med felleskomiteen med sikte på å komme frem til en allment akseptabel løsning.
3. Uten at det berører artikkel 11(3), kan vedkommende avtalepart ikke iverksette beskyttelsestiltak før det har gått én måned fra underrettelsette etter paragraf 1 ble gitt, med mindre fremgangsmåten for samråd etter paragraf 2 er slutført før utløpet av den angitte tidsfristen.
4. Den berørte avtaleparten skal uten forsinkelse underrette felleskomiteen om iverksatte tiltak og skal fremlegge all relevant informasjon.

Offentliggjøring av informasjon**Artikkel 23**

Avtalepartenes representanter, delegater og eksperter, samt tjenestemenn som opptrer etter denne avtalen pålegges, også etter at de har avsluttet sin tjeneste, å ikke offentliggjøre informasjon som kommer inn under yrkesmessig taushetsplikt, særlig informasjon om foretak, deres forretningsforbindelser eller kostnadskomponenter.

Tredjeland og internasjonale organisasjoner**Artikkel 24**

1. Avtalepartene skal på anmodning fra en avtalepart avholde samråd innenfor felleskomiteens rammer, i henhold til fremgangsmåtene angitt i artikkel 25 og 26
 - a) om lufttransportsaker som behandles i internasjonale organisasjoner; og
 - b) om ulike sider ved mulig utvikling i forholdet mellom avtalepartene og tredjeland på lufttransportområdet, og om virkemåten til hovedelementene i bilaterale eller multilaterale avtaler inngått på dette området.
2. Samråd som vist til i paragraf 1, skal avholdes innen én måned etter anmodningen og snarest mulig i hastesaker.

Article 25

1. The main aims of the consultations provided for in Article 24(1) (a) shall be:
 - a) to determine jointly whether the questions raise problems of common interest; and
 - b) depending upon the nature of such problems:
 - to consider jointly whether the Contracting Parties' action within the international organisations concerned should be coordinated, or
 - to consider jointly any other approach which might be appropriate.
2. The Contracting Parties shall as soon as possible exchange any information of relevance to the aims provided for in paragraph 1.

Article 26

The main aims of the consultations provided for in Article 24(1) (b) shall be to examine the relevant issues and to consider any approach which might be appropriate.

Transitional arrangements**Article 27**

1. Protocols I to VIII establish the transitional arrangements and corresponding periods applying between the European Community and the EC Member States, on the one hand, and the Associated Party concerned, on the other hand. In the relationship between Norway or Iceland and an Associated Party the same conditions shall apply as between the European Community and the EC Member States, on the one hand, and the Associated Party concerned, on the other hand.
2. During the transitional periods referred to in paragraph 1 the relevant elements of the air transport regime between two Associated Parties shall be determined on the basis of the more restrictive of the two Protocols referring to the Associated Parties in question.
3. The gradual transition of each Associated Party to the full application of the ECAA shall be subject to assessments. The assessments shall be carried out by the European Community in cooperation with the Associated Party concerned. When an Associated Party is satisfied that the conditions for completing a transitional period as set out in the relevant Protocol have been fulfilled, it shall inform the European Community that an assessment should be carried out.
4. If the European Community determines that the conditions are fulfilled it shall inform the

Artikkel 25

1. Hovedmålsetningene med samråd i henhold til artikkel 24(a) skal være:
 - a) å bestemme i fellesskap om sakene skaper problemer av felles interesse; og
 - b) avhengig av slike problemers art:
 - å vurdere i fellesskap om avtalepartene bør opptre samordnet i angjeldende internasjonale organisasjoner, eller
 - å vurdere i fellesskap eventuelle andre fremgangsmåter som kan være hensiktsmessig.
2. Avtalepartene skal snarest mulig utveksle all informasjon som er relevant for målsetningene forutsatt i paragraf 1.

Artikkel 26

Hovedmålsetningene med samråd i henhold til artikkel 24(1) (b) skal være å gjennomgå relevante spørsmål og å vurdere eventuelle hensiktsmessige tiltak.

Overgangsordninger**Artikkel 27**

1. Protokoll I til VIII etablerer de overgangsordninger og tilhørende perioder som gjelder mellom Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater på den ene siden, og vedkommende assosiert part på den annen. I forholdet mellom Norge eller Island og en assosiert part skal de samme vilkår gjelde som mellom Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater på den ene siden, og vedkommende assosiert part på den annen.
2. I overgangsperiodene referert til i paragraf 1 skal de relevante delene av lufttransportreglene mellom to assosierte parter fastsettes med utgangspunkt i den mest restriktive av de to protokollene som gjelder for angjeldende assosierte parter.
3. Den gradvise overgangen til full anvendelse av ECAA for hver assosiert part skal være gjenstand for vurderinger. Vurderingene skal utføres av Det europeiske fellesskap i samarbeid med vedkommende assosiert part. Når en assosiert part er overbevist om at vilkårene for å avslutte en overgangsperiode som angitt i vedkommende protokoll er oppfylt, skal den underrette Det europeiske fellesskap om at en vurdering bør utføres.
4. Hvis Det europeiske fellesskap fastslår at vilkårene er oppfylt skal det underrette felleskomi-

Joint Committee and decide thereafter that the Associated Party concerned qualifies for passing to the next transitional period or for full inclusion in the European Common Aviation Area as the case may be.

5. If the European Community determines that the conditions are not fulfilled it shall so report to the Joint Committee. The Community shall recommend to the Associated Party concerned specific improvements and determine an implementing period within which these improvements can reasonably be implemented. Before the end of the implementing period a second and, if necessary, further assessments shall be made whether the recommended improvements have effectively and satisfactorily been implemented.

Relationship with bilateral air transport agreements and arrangements

Article 28

1. The provisions of this Agreement shall prevail over the relevant provisions of bilateral air transport agreements and/or arrangements in force between the Associated Parties on the one hand and the European Community, an EC Member State, Norway or Iceland on the other hand, as well as between Associated Parties.
2. Notwithstanding paragraph 1, during the transitional periods referred to in Article 27, the provisions concerning ownership, traffic rights, capacity, frequencies, type or change of aircraft, code-sharing and pricing of a bilateral agreement or arrangement in force between an Associated Party and the European Community, an EC Member State, Norway or Iceland or between two Associated Parties shall apply between the Parties thereto if such bilateral agreement and/or arrangement is more flexible, in terms of freedom for the air carriers concerned, than the provisions of the applicable Protocol with respect to the Associated Party concerned.
3. A dispute between an Associated Party and another Contracting Party as to whether the provisions of the Protocol with respect to the Associated Party concerned or the bilateral agreements and/or arrangements are, in view of the full application of the ECAA, more flexible shall be settled in the framework of the dispute settlement mechanism provided for in Article 20. Disputes on how to determine the relationship between conflicting Protocols shall be settled in the same way.

teen og deretter beslutte at vedkommende assosiert part er kvalifisert for overgang til neste overgangsperiode eller for fullt opptak i det felles europeiske luftfartsmarked.

5. Hvis Det europeiske fellesskap avgjør at vilkårene ikke er oppfylt skal dette rapporteres til felleskomiteen. Fellesskapet skal gi anbefalinger om spesifikke forbedringer til vedkommende assosiert part og fastsette en gjennomføringsperiode innen hvilken disse forbedringene med rimelighet kan gjennomføres. Før utløpet av gjennomføringsperioden skal det gjøres en annengangsvurdering, og hvis nødvendig ytterligere vurderinger, av om de anbefalte forbedringene er blitt gjennomført på en effektiv og tilfredsstillende måte.

Forhold til bilaterale lufttransportavtaler og -ordninger

Artikkel 28

1. Bestemmelsene i denne avtalen skal ha forrang før relevante gjeldende bestemmelser i bilaterale luftfartsavtaler og/eller ordninger mellom de assosierte partene på den ene siden og Det europeiske fellesskap, en EF-medlemsstat, Norge eller Island på den andre siden, samt mellom assosierte parter.
2. Til tross for paragraf 1, i overgangsperiodene omtalt i artikkel 27, skal bestemmelsene om eierskap, trafikkrettigheter, kapasitet, frekvenser, luftfartøytype eller bytte av luftfartøy, rute-samarbeid og prissetting i en gjeldende bilateral avtale eller ordning mellom en assosiert part og Det europeiske fellesskap, en EF-medlemsstat, Norge eller Island eller mellom to assosierte parter, anvendes mellom partene til avtalen, hvis slike bilaterale avtaler og/eller ordninger er mer fleksible, med hensyn til berørte luftfartsselskapers frihet, enn bestemmelsene i protokollen som gjelder for vedkommende assosiert part.
3. En tvist mellom en assosiert part og en annen avtalepart som gjelder om bestemmelsene i protokollen for vedkommende assosiert part eller de bilaterale avtalene og/eller ordningene er, med sikte på full anvendelse av ECAA, mer fleksible, skal avgjøres i samsvar med tvisteløsningsprosedyren fastsatt i artikkel 20. Tvister om hvordan forholdet mellom motstridende protokoller skal vurderes, skal løses på samme måte.

Entry into force, review, termination and other provisions*Article 29***Entry into force**

1. This Agreement shall be subject to ratification or approval by the signatories in accordance with their own procedures. Instruments of ratification or approval shall be deposited with the General Secretariat of the Council of the European Union (depository), which shall notify all other signatories as well as the International Civil Aviation Organisation thereof.
2. This Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date of deposit of the instruments of ratification or approval by the European Community and the EC Member States and at least one Associated Party. For each signatory which ratifies or approves this agreement after such date, it shall enter into force on the first day of the second month following the deposit by such signatory of its instrument of ratification or approval.
3. Notwithstanding paragraphs 1 and 2, the European Community and its Member States and at least one Associated Party, may decide to apply provisionally this Agreement among themselves from the date of signature, in accordance with the application of domestic law, by notifying the depository which shall notify the other Contracting Parties thereof.

*Article 30***Review**

This Agreement shall be reviewed at the request of any Contracting Party and at any event five years after its entry into force.

*Article 31***Termination**

1. Each Contracting Party may denounce this Agreement by notifying the depository, which shall notify this termination to the other Contracting Parties as well as the International Civil Aviation Organisation. If this Agreement is denounced by the European Community and the EC Member States it shall cease to be in force one year after the date of notification. If this Agreement is denounced by any other Contracting Party it shall cease to be in force only with respect to such Contracting Party one year after the date of notification. However, air services operated at the date of expiry of this Agreement may continue until the end of the

Ikrafttreden, revurdering, heving og andre bestemmelser*Artikkel 29***Ikrafttreden**

1. Denne avtalen skal ratifiseres eller godkjennes av de underskriftsberettigede i henhold til deres egne prosedyrer. Ratifikasjons- eller godkjenningssdokumenter skal deponeres hos Rådssekretariatet (depositar), som skal underrette alle andre underskriftsberettigede samt Den internasjonale organisasjon for sivil luftfart om dette.
2. Denne avtalen skal tre i kraft den første dagen i den andre måneden etter at ratifikasjons- eller godkjenningssdokumentene er deponert av Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater, og minst én assosiert part. For hver underskriftberettiget som ratifiserer eller godkjenner denne avtalen etter nevnte dato, skal den tre i kraft den første dagen i den andre måneden etter at vedkommende underskriftsberettigede har deponert ratifikasjons- eller godkjenningssdokumentene.
3. Til tross for paragraf 1 og 2 kan Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater, og minst én assosiert part, vedta midlertidig innbyrdes anvendelse av denne avtalen i samsvar med nasjonal lovgivning fra underskriftsdatoen, ved å underrette depositaren, som skal underrette de andre avtalepartene om dette.

*Artikkel 30***Revurdering**

Denne avtalen skal revurderes hvis en avtalepart anmoder om det og uansett fem år etter at den har trådt i kraft

*Artikkel 31***Heving**

1. Hver enkelt avtalepart kan si opp avtalen ved å underrette depositaren, som skal underrette de andre avtalepartene og Den internasjonale organisasjon for sivil luftfart om dette. Hvis denne avtalen sies opp av Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater, skal den opphøre å gjelde ett år etter underrettelsesdatoen. Hvis denne avtalen sies opp av en annen avtalepart, skal den opphøre å gjelde kun for vedkommende avtalepart ett år etter underrettelsesdatoen. Lufttrafikk som drives på avtalens opphørsdato kan likevel fortsette frem til utgangen av Det internasjonale luftfartsforbunds (IATA) trafikkpro-

International Air Transport Association (IATA) scheduling season into which that date of expiry falls.

2. Upon accession to the European Union of an Associated Party, that Party shall automatically cease to be an Associated Party under this Agreement and shall instead become an EC Member State.
3. This Agreement shall cease to be in force or be suspended with respect to an Associated Party if the corresponding Association Agreement ceases to be in force or is suspended.

Article 32

Enlargement of the ECAA

The European Community may ask any State or entity which is prepared to make its laws on air transport and associated matters compatible with those of the Community, and with which the Community has established or is establishing a framework of close economic cooperation, such as an Association Agreement, to participate in the ECAA. To this end, the Contracting Parties shall amend this Agreement accordingly.

Article 33

Gibraltar airport

1. The application of this Agreement to Gibraltar airport is understood to be without prejudice to the respective legal positions of the Kingdom of Spain and the United Kingdom with regard to the dispute over sovereignty over the territory in which the airport is situated.
2. The application of this Agreement to Gibraltar airport shall be suspended until the arrangements in the Joint Declaration made by the Foreign Ministers of the Kingdom of Spain and the United Kingdom on 2 December 1987 enter into operation.

Article 34

Languages

This Agreement is drawn up in a single original in the official languages of the institutions of the European Union and of the Contracting Parties other than the European Community and its Member States, each of these texts being equally authentic.

In WITNESS WHEREOF the undersigned plenipotentiaries, being duly authorised thereto, have signed this Agreement:

gramperiode, for den trafikkprogramperioden opphørsdatoen faller inn under.

2. Når en assosiert part blir medlem av Den europeiske unionen, skal denne part automatisk opphøre å være en avtalepart til denne avtalen og skal i stedet bli en EF-medlemsstat.
3. Denne avtalen skal opphøre å gjelde eller midlertidig oppheves for en avtalepart hvis den tilsvarende assosieringsavtalen opphører å gjelde eller midlertidig oppheves.

Artikkel 32

Utvidelse av ECAA

Det europeiske fellesskap kan invitere enhver stat eller ethvert rettssubjekt som er innstilt på å gjøre sine lover om lufttransport og relaterte forhold forenlige med Fellesskapets lover, og som Fellesskapet har etablert eller er i ferd med å etablere en ramme for nært økonomisk samarbeid med, slik som en assosieringsavtale, til å delta i ECAA. For dette formål skal avtalepartene endre avtalen deretter.

Artikkel 33

Gibraltar lufthavn

1. Anvendelsen av denne avtalen på Gibraltar lufthavn forstås å ikke berøre den rettslige stillingen for henholdsvis Kongeriket Spania og Det forente kongerike i forbindelse med tvisten om suvereniteten over territoriet der lufthavnen ligger.
2. Anvendelsen av denne avtalen på Gibraltar lufthavn skal utsettes til ordningene fastsatt i felle-serklæringen til utenriksministrene for Kongeriket Spania og Det forente kongerike av 2. desember 1987 er iverksatt.

Artikkel 34

Språk

Denne avtalen er utarbeidet i én enkelt originaltekst på de offisielle språkene til Den europeiske unions institusjoner og på de offisielle språkene til øvrige avtaleparter utover Fellesskapet og dets Medlemsstater, og som hver for seg er like gyldige.

TIL VITTERLIGHET DERAU har de befullmektigede, som er behørig autorisert til dette, undertegnet denne avtalen:

*Annex I***Rules applicable to civil aviation**

The «Applicable provisions» of the following European Community acts shall be applicable in accordance with the Main Agreement and Annex II on horizontal adaptations unless otherwise specified in this Annex or in Protocols I to VIII thereafter. Where necessary, specific adaptations for each individual act are set out hereafter:

A. Market access and ancillary issues*No 2407/92*

Council Regulation (EEC) No 2407/92 of 23 July 1992 on licensing of air carriers

Applicable provisions: Articles 1 to 18 and the Annex except for the reference in Article 13(3) to Article 226 (ex 169) of the EC Treaty

No 2408/92

Council Regulation (EEC) No 2408/92 of 23 July 1992 on access for Community air carriers to intra-Community air routes

as amended or adapted by

- Article 29 of the Act concerning the conditions of accession of the Republic of Austria, the Republic of Finland and the Kingdom of Sweden;
- the decision of the EEA Joint Committee No 7/94 of 21 March 1994 amending Protocol 47 and certain Annexes to the EEA Agreement;
- Article 20 of the Act concerning the conditions of accession of the Czech Republic, the Republic of Estonia, the Republic of Cyprus, the Republic of Latvia, the Republic of Lithuania, the Republic of Hungary, the Republic of Malta, the Republic of Poland, the Republic of Slovenia and the Slovak Republic and the adjustments to the Treaties on which the European Union is founded, hereinafter referred to as «the 2003 Act of Accession».

Applicable provisions: Articles 1 to 15 and Annexes I, II and III

No 2409/92

Council Regulation (EEC) No 2409/92 of 23 July 1992 on fares and rates for air services

Applicable provisions: Articles 1 to 10

No 95/93

Council Regulation (EEC) No 95/93 of 18 January 1993 on common rules for the allocation of slots at Community airports

as amended by

*Vedlegg I***Regler som gjelder for sivil luftfart**

«Gjeldende bestemmelser» i Det europeiske fellesskapets etterfølgende rettsakter skal komme til anvendelse i samsvar med hovedavtalen og vedlegg II om horisontal tilpasning med mindre annet er spesifisert i dette vedlegget eller i protokoll I til VIII deretter. Der det er nødvendig, er særlige tilpasninger for hver enkelt rettsakt angitt heretter:

A. Markedsadgang og tilhørende spørsmål*Nr. 2407/92*

Rådsforordning (EØF) nr. 2407/92 av 23. juli 1992 om lisenser til luftfartsselskaper

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 18 og vedlegget unntatt henvisningen i artikkel 13(3) til artikkel 226 (tidligere 169) i EF-traktaten

Nr. 2408/92

Rådsforordning (EØF) nr. 2408/92 av 23. juli 1992 om EF-luftfartsselskapers adgang til flyruter innenfor Fellesskapet

endret eller tilpasset av

- Artikkel 29 i akten om tiltredelsesvilkårene for Republikken Østerrike, Republikken Finland og Kongeriket Sverige;
- EØS-komiteens beslutning nr. 7/94 av 21. mars 1994 om endringer av EØS-avtalens protokoll 47 og enkelte vedlegg til EØS-avtalen;
- Artikkel 20 i akten om tiltredelsesvilkårene for Den tsjekkiske republikk, Republikken Estland, Republikken Kypros, Republikken Latvia, Republikken Litauen, Republikken Ungarn, Republikken Malta, Republikken Polen, Republikken Slovenia og Den slovakiske republikk og tilpasningen av de traktater som er Den europeiske unions grunnlag, i det følgende kalt «Tilslutningsakten av 2003».

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 15 og vedlegg I, II og III

Nr. 2409/92

Rådsforordning (EØF) nr. 2409/92 om takster og rater i lufttrafikk

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 10

Nr. 95/93

Rådsforordning (EØF) nr. 95/93 av 18. januar 1993 om fastsettelse av felles regler for fordeling av tidsluker på lufthavnene i Fellesskapet

endret av:

Om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAA-avtalen)

- Regulation (EC) No 894/2002 of the European Parliament and of the Council of 27 May 2002 amending Council Regulation (EEC) No 95/93
- Regulation (EC) No 1554/2003 of the European Parliament and of the Council of 22 July 2003 amending Council Regulation (EEC) No 95/93
- Regulation (EC) No 793/2004 of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 amending Council Regulation (EEC) No 95/93

Applicable provisions: Articles 1 to 12, and 14a(2)

As regards the application of Article 12(2), the term «the Commission» shall read «the Joint Committee».

No 96/67

Council Directive 96/67/EC of 15 October 1996 on access to the groundhandling market at Community airports

Applicable provisions: Articles 1 to 25 and Annex

As regards the application of Article 10, the term «Member States» shall read «EC Member States».

As regards the application of Article 20(2), the term «the Commission» shall read «the Joint Committee».

No 785/2004

Regulation (EC) No 785/2004 of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on insurance requirements for air carriers and aircraft operators

Applicable provisions: Articles 1 to 8, and 10(2)

B. Air Traffic Management

No 549/2004

Regulation (EC) No 549/2004 of the European Parliament and of the Council of 10 March 2004 laying down the framework for the creation of the single European sky (the framework Regulation)

Applicable provisions: Articles 1 to 4, 6, and 9 to 14

No 550/2004

Regulation (EC) No 550/2004 of the European Parliament and of the Council of 10 March 2004 on the provision of air navigation services in the single European sky (the service provision Regulation)

Applicable provisions: Articles 1 to 19, Annexes I and II

No 551/2004

Regulation (EC) No 551/2004 of the European Parliament and of the Council of 10 March 2004 on the

- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 894/2002 av 27. mai 2002 om endring av rådsforordning (EØF) nr. 95/93
- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1554/2003 av 22. juli 2003 om endring av rådsforordning (EØF) nr. 95/93
- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 793/2004 av 21. april 2004 om endring av rådsforordning (EØF) nr. 95/93

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 12, og 14a(2)

Når det gjelder anvendelsen av artikkel 12(2), skal uttrykket «kommisjonen» forstås som «felleskomiteen»

Nr. 96/67

Rådskretiv nr. 96/67/EF av 15. oktober 1996 om adgang til markedet for lufthavnrelaterte tjenester i lufthavnene i Fellesskapet

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 25 og vedlegg

Når det gjelder anvendelsen av artikkel 10, skal uttrykket «medlemsstater» forstås som «EF-medlemsstater».

Når det gjelder anvendelsen av artikkel 20(2), skal uttrykket «kommisjonen» forstås som «felleskomiteen»

Nr. 785/2004

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 785/2004 av 21. april 2004 om forsikringskrav for luftfartsselskaper og luftfartøyoperatører

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 8, og 10(2)

B. Lufttrafikkledelse

Nr. 549/2004

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 549/2004 av 10. mars 2004, om rammene for opprettelse av et felles europeisk luftrom (rammeforordningen)

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 4, 6 og 9 til 14

Nr. 550/2004

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 550/2004 av 10. mars 2004 om utøvelse av flysikkerhetstjenester i det felleseuropeiske luftrom (forordningen om tjenestetilbydere)

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 19, vedlegg I og II

Nr. 551/2004

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 551/2004 av 10. mars 2004 om organisering og

Om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAÅ-avtalen)

organisation and use of the airspace in the single European sky (the airspace Regulation)

Applicable provisions: Articles 1 to 11

No 552/2004

Regulation (EC) No 552/2004 of the European Parliament and of the Council of 10 March 2004 on the interoperability of the European Air Traffic Management network (the interoperability Regulation)

Applicable provisions: Articles 1 to 12, Annexes I to V

No 2096/2005

Commission Regulation (EC) No 2096/2005 of 20 December 2005 laying down common requirements for the provision of air navigation services

Applicable provisions: Articles 1 to 9, Annexes I to V

No 2150/2005

Commission Regulation (EC) No 2150/2005 of 23 December 2005 laying down common rules for the flexible use of airspace

Applicable provisions: Articles 1 to 9, Annex

C. Aviation Safety

No 3922/91

Council Regulation (EEC) No 3922/91 of 16 December 1991 on the harmonisation of technical requirements and administrative procedures in the field of civil aviation

as amended by:

- Commission Regulation (EC) No 2176/96 of 13 November 1996 amending to scientific and technical progress Council Regulation (EEC) No 3922/91
- Commission Regulation (EC) No 1069/1999 of 25 May 1999 adapting to scientific and technical progress Council Regulation (EEC) No 3922/91
- Commission Regulation (EC) No 2871/2000 of 28 December 2000 adapting to scientific and technical progress Council Regulation (EEC) 3922/91 on the harmonisation of technical requirements and administrative procedures in the field of civil aviation
- Regulation (EC) No 1592/2002 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2002 on common rules in the field of civil aviation and establishing a European Aviation Safety Agency

utnyttelse av det felles europeiske luftrommet (luftromsforordningen)

Gjeldende bestemmelser: Artikkkel 1 til 11

Nr. 552/2004

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 552/2004 av 10. mars 2004 om interoperabilitet i det europeiske lufttrafikkstyringsnett (forordningen om interoperabilitet)

Gjeldende bestemmelser: Artikkkel 1 til 12, vedlegg I til V

Nr. 2096/2005

Kommisjonsforordning (EF) nr. 2096/2005 av 20. desember 2005 om felles krav for utøvelse av flysikringstjenester

Gjeldende bestemmelser: Artikkkel 1 til 9, vedlegg I til V

Nr. 2150/2005

Kommisjonsforordning (EF) nr. 2150/2005 av 23. desember 2005 om felles regler for fleksibel utnyttelse av luftrommet

Gjeldende bestemmelser: Artikkkel til 9 og vedlegg

C. Flysikkerhet

Nr. 3922/91

Rådsforordning (EØF) nr. 3922/91 av 16. desember 1991 om harmonisering av tekniske krav og administrative fremgangsmåter i sivil luftfart

endret av:

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 2176/96 av 13. november 1996 om tilpasning av rådsforordning (EØF) nr. 3922/91 til den vitenskapelige og tekniske utvikling
- Kommisjonsforordning (EF) nr. 1069/1999 av 25. mai 1999 om tilpasning av rådsforordning (EØF) nr. 3922/91 til den vitenskapelige og tekniske utvikling
- Kommisjonsforordning (EF) nr. 2871/2000 av 28. desember 2000 om tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling av rådsforordning (EØF) nr. 3922/91 om harmonisering av tekniske krav og administrative framgangsmåter i sivil luftfart.
- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1592/2002 av 15. juli 2002 om felles regler for sivil luftfart og om opprettelse av et europeisk byrå for flysikkerhet

Om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAA-avtalen)

Applicable provisions: Articles 1 to 10, 12 to 13 with the exception of Article 4(1) and Article 8(2) (second sentence), Annexes I to III

As regards the application of Article 12, «Member States» shall read «EC Member States».

No 94/56

Council Directive 94/56/EC of 21 November 1994 establishing the fundamental principles governing the investigations of civil aviation accidents and incidents

Applicable provisions: Articles 1 to 12

As regards the applications of Articles 9 and 12, the term «the Commission» shall read «all other ECAA Contracting Parties».

No 1592/2002

Regulation (EC) No 1592/2002 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2002 on common rules in the field of civil aviation and establishing a European Aviation Safety Agency

as amended by:

- Regulation (EC) No 1643/2003 of the European Parliament and of the Council of 22 July 2003 amending Regulation (EC) No 1592/2002
- Commission Regulation (EC) No 1701/2003 of 24 September 2003 adapting Article 6 of Regulation (EC) No 1592/2002

Applicable provisions: Articles 1 to 57, Annexes I and II

No 2003/42

Directive 2003/42/EC of the European Parliament and the Council of 13 June 2003 on occurrence reporting in civil aviation

Applicable provisions: Articles 1 to 11, Annexes I and II

No 1702/2003

Commission Regulation (EC) No 1702/2003 of 24 September 2003 laying down implementing rules for the airworthiness and environmental certification of aircraft and related products, parts and appliances, as well as for the certification of design and production organisations

as amended by:

- Commission Regulation (EC) No 381/2005 of 7 March 2005 amending Regulation (EC) No 1702/2003

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 10, 12 til 13 med unntak av Artikkel 4 (1) og Artikkel 8 (2) (andre setning), vedlegg I til III

Når det gjelder anvendelsen av artikkel 12, skal uttrykket «medlemsstater» forstås som «EF-medlemsstater».

Nr. 94/56

Rådsdirektiv 94/56/EF av 21. november 1994 om fastsettelse av de grunnleggende prinsipper for undersøkelse av ulykker og hendelser innen sivil luftfart.

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 12

Når det gjelder anvendelsen av Artikkel 9 og 12, skal uttrykket «kommisjonen» forstås som «alle andre ECAA-avtaleparter».

Nr. 1592/2002

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1592/2002 av 15. juli 2002 om felles regler for sivil luftfart og om opprettelse av et europeisk byrå for flysikkerhet

endret av:

- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1643/2003 av 22. juli 2003 om endring av Forordning nr. 1592/2002
- Kommisjonsforordning (EF) nr. 1701/2003/EF av 24. september 2003 om tilpasning av artikkel 6 i forordning (EF) nr. 1592/2002

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 57, vedlegg I og II

Nr. 2003/42

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/42/EF av 13. juni 2003 om rapportering av hendelser innen sivil luftfart

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 11, vedlegg I og II

Nr. 1702/2003

Kommisjonsforordning (EF) nr. 1702/2003 av 24. september 2003 om fastsettelse av gjennomføringsregler for luftdyktighets- og miljøsertifisering av luftfartøyer og tilknyttet materiell, deler og utstyr samt for sertifisering av konstruksjons- og produksjonsorganisasjoner

endret av:

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 381/2005 av 7. mars 2005 om endring av forordning (EF) nr. 1702/2003

Applicable provisions: Articles 1 to 4, Annex. The transitional periods referred to in this Regulation shall be determined by the Joint Committee.

No 2042/2003

Commission Regulation (EC) No 2042/2003 of 20 November 2003 on the continuing airworthiness of aircraft and aeronautical products, parts and appliances, and on the approval of organisations and personnel involved in these tasks

Applicable provisions: Articles 1 to 6, Annexes I to IV

No 104/2004

Commission Regulation (EC) No 104/2004 of 22 January 2004 laying down rules on the organisation and composition of the Board of Appeal of the European Aviation Safety Agency

Applicable provisions: Articles 1 to 7 and Annex

No 488/2005

Commission Regulation (EC) No 488/2005 of 21 March 2005 on the fees and charges levied by the European Aviation Safety Agency

No 2111/2005

Regulation (EC) No 2111/2005 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2005 on the establishment of a Community list of air carriers subject to an operating ban within the Community and on informing air transport passengers of the identity of the operating air carrier, and repealing Article 9 of Directive 2004/36/EC

Applicable provisions: Articles 1 to 13, Annex

D. Aviation Security

No 2320/2002

Regulation (EC) No 2320/2002 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2002 establishing common rules in the field of civil aviation security

as amended by:

- Regulation (EC) No 849/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 amending Regulation (EC) No 2320/2002

Applicable provisions: Articles 1 to 12 and Annex

No 622/2003

- Commission Regulation (EC) No 622/2003 of 4 April 2003 laying down measures for the imple-

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 4, vedlegg. Overgangsperiodene omtalt i denne forordningen skal fastsettes av felleskomiteen.

Nr. 2042/2003

Kommisjonsforordning (EF) nr 2042/2003 av 20. november 2003 om kontinuerlig luftdyktighet ved luftfartøyer og luftfartsmateriell, deler og utstyr, og godkjenning av organisasjoner og personell

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 6, vedlegg I til IV

Nr. 104/2004

Kommisjonsforordning (EF) nr. 104/2004 av 22. januar 2004 om fastsettelse av regler for organiseringen og sammensetningen av klageinstansen for Det europeiske flysikkerhetsbyrå

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 7 og vedlegg

Nr. 488/2005

Kommisjonsforordning (EF) nr. 488/2005 av 21. mars 2005 om gebyrer og avgifter som pålegges av Det europeiske byrå for luftfartssikkerhet

Nr. 2111/2005

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2111/2005 av 14. desember 2005 om etablering av en fellesskapsliste over luftfartsselskap som har forbud mot å operere innen Fellesskapet, og om informasjon til flypassasjerer om identiteten til det flyselskap som opererer en rute, samt opphevelse av artikkel 9 i direktiv 2004/36/EF

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 13 og vedlegg

D. Luftfartssikkerhet

Nr. 2320/2002

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2320/2002 av 16. desember 2002 om fastsettelse av felles bestemmelser om luftfartssikkerhet i sivil luftfart

endret av:

- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 849/2004 av 29. april 2004 om endring av forordning (EF) nr. 2320/2002

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 12 og vedlegg

Nr. 622/2003

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 622/2003 av 4. april 2003 om fastsettelse av tiltak for gjennom-

Om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAA-avtalen)

mentation of the common basic standards on aviation security

føring av felles grunnleggende standarder for luftfartssikkerhet

as amended by:

- Commission Regulation (EC) No 68/2004 of 15 January 2004 amending Regulation (EC) No 622/2003
- Commission Regulation (EC) No 781/2005 of 24 May 2005 amending Regulation (EC) No 622/2003
- Commission Regulation (EC) No 857/2005 of 6 June 2005 amending Regulation (EC) No 622/2003

endret av:

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 68/2004 av 15. januar 2004 om endring av forordning (EF) nr. 622/2003
- Kommisjonsforordning (EF) nr. 781/2005 av 24. mai 2005 om endring av forordning (EF) nr. 622/2003
- Kommisjonsforordning (EF) nr. 857/2005 av 6. juni 2005 om endring av forordning (EF) nr. 622/2003

Applicable provisions: Articles 1 to 5 and Annex

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 5 og vedlegg

No 1217/2003

Commission Regulation (EC) No 1217/2003 of 4 July 2003 laying down common specifications for national civil aviation security quality control programmes

Applicable provisions: Articles 1 to 11, Annexes I and II

Nr. 1217/2003

Kommisjonsforordning (EF) nr. 1217/2003 av 4. juli 2003 om felles krav for et nasjonalt kvalitetskontrollprogram

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 11, vedlegg I og II

No 1486/2003

Commission Regulation (EC) No 1486/2003 of 22 August 2003 laying down procedures for conducting Commission inspections in the field of civil aviation security

Applicable provisions: Articles 1 to 16

Nr. 1486/2003

Kommisjonsforordning (EF) nr. 1486/2003 av 22. august 2003 om fastsettelse av framgangsmåter for gjennomføring av Kommisjonens inspeksjoner av sikkerhet i sivil luftfart

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 16

No 1138/2004

Commission Regulation (EC) No 1138/2004 of 21 June 2004 establishing a common definition of critical parts of security restricted areas at airports

Applicable provisions: Articles 1 to 8

Nr. 1138/2004

Kommisjonsforordning (EF) nr. 1138/2004 av 21. juni 2004 om fastsettelse av en felles definisjon av kritiske deler av sikkerhetsbegrensede områder i lufthavner

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 8

E. Environment

No 89/629

Council Directive 89/629/EEC of 4 December 1989 on the limitation of noise emission from civil subsonic jet aeroplanes.

Applicable provisions: Articles 1 to 8

E. Miljø

Nr. 89/629

Rådskolektiv nr. 89/629/EØF av 4. desember 1989 om begrensning av støyemisjon fra sivile subsoniske jetfly

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 8

No 92/14

Council Directive 92/14/EEC of 2 March 1992 on the limitation of the operation of aeroplanes covered by Part II, Chapter 2, Volume 1 of Annex 16 of the Convention of International Civil Aviation, second edition (1988)

as amended by:

- Council Directive 98/20/EC of 30 March 1998 amending Directive 92/14/EEC

Nr. 92/14

Rådskolektiv 92/14/EØF av 2. mars 1992 om begrensning i bruk av fly omfattet av del II kapittel 2 i bind 1 av vedlegg 16 til konvensjonen om internasjonal sivil luftfart, 2. utgave (1988)

endret av:

- Rådskolektiv 98/20/EF av 30. mars 1998 om endring av direktiv 92/14/EØF

Om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAA-avtalen)

- Commission Directive 1999/28/EC of 21 April 1999 amending the Annex to Council Directive 92/14/EEC
- Commission Regulation (EC) No 991/2001 of 21 May 2001 amending the Annex to Council Directive 92/14/EEC
- Kommissjonsdirektiv 1999/28/EF av 21. april 1999 om endring av vedlegget til rådsdirektiv 92/14/
- Kommissjonsforordning (EF) nr. 991/2001 av 21. mai 2001 om endring av annekset til rådsdirektiv 92/14/EØF

Applicable provisions: Articles 1 to 11 and Annex

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 11 og vedlegg

No 2002/30

Directive 2002/30/EC of the European Parliament and of the Council of 26 March 2002 on the establishment of rules and procedures with regard to the introduction of noise-related operating restrictions at Community airports

As amended or adapted by the 2003 Act of Accession

Applicable provisions: Articles 1 to 15, Annexes I and II

Nr. 2002/30

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/30/EF av 26. mars 2002 om regler og fremgangsmåter for innføring av driftsbegrensninger knyttet til støy i lufthavner i Fellesskapet

tilpasset ved Tilslutningsakten av 2003

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 15, vedlegg I og II

No 2002/49

Directive 2002/49/EC of the European Parliament and of the Council of 25 June 2002 relating to the assessment and management of environmental noise

Applicable provisions: Articles 1 to 16, Annexes I to VI

Nr. 2002/49

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/49/EF av 25. juni 2002 om vurdering og håndtering av ekstern støy

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 16, vedlegg I til VI

F. Sosial Aspects

No 1989/391

Council Directive 89/391/EEC of 12 June 1989 on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work

Applicable provisions: Articles 1 to 16, and 18-19

F. Sosiale sider

Nr. 1989/391

Rådsdirektiv 89/391/EØF av 12. juni 1989 om iverksetting av tiltak som forbedrer arbeidstakernes sikkerhet og helse på arbeidsplassen

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 16, og 18-19

No 2003/88

Directive 2003/88/EC of the European Parliament and of the Council of 4 November 2003 concerning certain aspects of the organisation of working time

Applicable provisions: Articles 1 to 19, 21 to 24 and 26 to 29

Nr. 2003/88

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/88/EF av 4. november 2003 om visse aspekter ved organisering av arbeidstiden

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 19, 21 til 24 og 26 til 29

No 2000/79

Council Directive 2000/79/EC of 27 November 2000 concerning the European Agreement on the Organisation of Working Time of Mobile Workers in Civil Aviation concluded by the Association of European Airlines (AEA), the European Transport Workers' Federation (ETF), the European Cockpit Association (ECA), the European Regions Airline Association (ERA) and the International Air Carrier Association (IACA)

Nr. 2000/79

Rådsdirektiv 2000/79/EF av 27. november 2000 om gjennomføring av Den europeiske avtale om organisering av arbeidstiden til mobilt personell i sivil luftfart, inngått mellom Sammenslutningen av europeiske luftfartsselskaper (AEA), Den europeiske transportarbeiderføderasjonen (EFT), European Cockpit Association (ECA), Den europeiske sammenslutning av regionale luftfartsselskaper (ERA) og Den internasjonale sammenslutning av charterflyselskaper (IACA)

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 5

Applicable provisions: Articles 1 to 5

Om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAA-avtalen)

G. Consumer protection

No 90/314

Council Directive 90/314/EEC of 13 June 1990 on package travel, package holidays and package tours

Applicable provisions: Articles 1 to 10

No 92/59

Council Directive 92/59/EEC of 29 June 1992 on general product safety

Applicable provisions: Articles 1 to 19

No 93/13

Council Directive 93/13/EEC of 5 April 1993 on unfair terms in consumer contracts

Applicable provisions: Articles 1 to 10 and Annex

As regards the application of Article 10, the term «the Commission» shall read «all other ECAA Contracting Parties».

No 95/46

Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data

Applicable provisions: Articles 1 to 34

No 2027/97

Council Regulation (EC) No 2027/97 of 9 October 1997 on air carrier liability in the event of accidents

as amended by:

- Regulation (EC) No 889/2002 of the European Parliament and of the Council of 13 May 2002 amending Council Regulation (EC) No 2027/97

Applicable provisions: Articles 1 to 8

No 261/2004

Regulation (EC) No 261/2004 of the European Parliament and of the Council of 11 February 2004 establishing common rules on compensation and assistance to passengers in the event of denied boarding and of cancellation or long delay of flights, and repealing Regulation (EEC) No 295/91

Applicable provisions: Articles 1 to 17

H. Other legislation

No 2299/1989

Council Regulation (EEC) No 2299/1989 of 24 July 1989 on a code of conduct for computer reservation systems

G. Forbrukervern

Nr. 90/314

Rådskonferens 90/314/EØF av 13. juni 1990 om pakkeriser, herunder pakkeferier og pakketurer

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 10

Nr. 92/59

Rådskonferens 92/59/EØF av 29. juni 1992 om alminnelig produktsikkerhet

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 19

Nr. 93/13

Rådskonferens nr. 93/13/EØF av 5. april 1993 om urimelige vilkår i forbrukeravtaler

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 10 og vedlegg

Når det gjelder anvendelsen av Artikkel 10, skal uttrykket «kommisjonen» forstås som «alle andre ECAA-avtaleparter».

Nr. 95/46

Europaparlaments- og rådskonferens 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 34

Nr. 2027/97

Rådskonferens (EF) nr. 2027/97 av 9. oktober 1997 om luftfartsselskapers erstatningsansvar ved ulykker

endret av:

- Europaparlaments- og rådskonferens (EF) nr. 889/2002 av 13. mai 2002 om endring av rådskonferens (EF) nr. 2027/97

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 8

Nr. 261/2004

Europaparlaments- og rådskonferens (EF) nr. 261/2004 av 11. februar 2004 om erstatning og assistanse til passasjerer ved nektet ombordstigning og ved innstilt eller vesentlig forsinket flyging samt om oppheving av forordning (EØF) nr. 295/91

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 17

H. Annen lovgivning

Nr. 2299/1989

Rådskonferens (EØF) nr. 2299/89 av 24. juli 1989 om regler for bruk av edb-baserte reservasjonssystemer

Om samtykke til ratifikasjon av en multilateral avtale av 9. juni 2006 om etablering av et felles europeisk luftfartsmarked (ECAÅ-avtalen)

as amended by:

- Council Regulation (EEC) No 3089/93 of 29 October 1993 amending Regulation (EEC) No 2299/89
- Council Regulation (EC) No 323/1999 of 8 February 1999 amending Regulation (EEC) No 2299/89

Applicable provisions: Articles 1 to 22 and Annex

No 91/670

Council Directive No 91/670/EEC of 16 December 1991 on mutual acceptance of personnel licences for the exercise of functions in civil aviation

Applicable provisions: Articles 1 to 8 and Annex

No 3925/91

Council Regulation (EEC) No 3925/91 of 19 December 1991 concerning the elimination of controls and formalities applicable to the cabin and hold baggage of persons taking an intra-Community flight and the baggage of persons making an intra-Community sea crossing

Applicable provisions: Articles 1 to 5

No 437/2003

Regulation (EC) No 437/2003 of the European Parliament and of the Council of 27 February 2003 on statistical returns in respect of the carriage of passengers, freight and mail by air

as amended by:

- Commission Regulation (EC) No 1358/2003 of 31 July 2003 implementing and amending Regulation (EC) No 437/2003 of the European Parliament and of the Council

Applicable provisions: Articles 1 to 11, Annexes I and II

No 1358/2003

Commission Regulation (EC) No 1358/2003 of 31 July 2003 implementing Regulation (EC) No 437/2003 of the European Parliament and of the Council on statistical returns in respect of the carriage of passengers, freight and mail by air and amending Annexes I and II thereto

Applicable provisions: Articles 1 to 4, Annexes I to III

No 2003/96

Council Directive 2003/96/EC of 27 October 2003 restructuring the Community framework for the taxation of energy products and electricity

Applicable provisions: Article 14(1) (b) and (2)

endret av:

- Rådsforordning (EØF) nr. 3089/93 av 29. oktober 1993 om endring av rådsforordning (EØF) nr. 2299/89
- Rådsforordning nr. 323/1999 av 8. februar 1999 om endring av rådsforordning (EØF) nr. 2299/89

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 22 og vedlegg

Nr. 91/670

Rådsdirektiv nr. 91/670/EØF av 16. desember 1991 om gjensidig godkjenning av personsertifikater for å utøve funksjoner i sivil luftfart

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 8 og vedlegg

Nr. 3925/91

Rådsforordning (EØF) nr 3925/91 av 19. desember 1991 om avskaffelse av kontroll og formaliteter for håndbagasje og innsjekket bagasje tilhørende personer som flyr innenfor Fellesskapet, og for bagasje tilhørende personer som reiser med båt innenfor Fellesskapet

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 5

Nr. 437/2003

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 437/2003 av 27. februar 2003 om statistiske oppgaver over lufttransport av passasjerer, gods og post endret av:

- Kommisjonsforordning (EF) nr. 1358/2003 av 31. juli 2003 om gjennomføring og endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 437/2003

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 11, vedlegg I og II

Nr. 1358/2003

Kommisjonsforordning (EF) nr. 1358/2003 av 31. juli 2003 om gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 437/2003 om statistiske oppgaver over lufttransport av passasjerer, gods og post og om endring av vedlegg I og II til denne

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 1 til 4, vedlegg I til III

Nr. 2003/96

Rådsdirektiv 2003/96/EF av 27. oktober 2003 om omstrukturering av EF-bestemmelsene for beskatning av energiprodukter og elektrisitet

Gjeldende bestemmelser: Artikkel 14 (1) (b) og 2

*Annex II***Horizontal adaptations and certain procedural rules**

The provisions of the acts specified in Annex I shall be applicable in accordance with the Agreement and points 1 to 4 of this Annex, unless otherwise provided in Annex I. The specific adaptations necessary for individual acts are set out in Annex I.

This Agreement shall be applicable in accordance with the procedural rules set out in points 5 and 6 of this Annex.

1. Introductory parts of the acts

The preambles of the acts specified are not adapted for the purposes of this Agreement. They are relevant to the extent necessary for the proper interpretation and application, within the framework of this Agreement, of the provisions contained in such acts.

2. Specific terminology of the acts

The following terms used by the acts specified in Annex I shall read as follows:

- a) the term «Community» shall read «European Common Aviation Area»;
- b) the terms «Community law», «Community legislation», «Community instruments» and «EC Treaty» shall read «ECAA Agreement»;
- c) the term «Community airport» shall read «airport located in the European Common Aviation Area»;
- d) the term «Official Journal of the European Communities» or «Official Journal of the European Union» shall read «Official Journals of the Contracting Parties»;
- e) the term «Community air carrier» shall read «ECAA air carrier».

3. References to Member States

Without prejudice to point 4 of this Annex, whenever acts specified in Annex I contain references to «Member State(s)», the references shall be understood to include, apart from the EC Member States, also the ECAA Partners.

4. Provisions on European Community commitments and consultation of the Associated Parties

Experts of the Associated Parties shall be consulted by the European Commission and given the opportunity to submit their advice each time the acts specified in Annex I provide for the consultation by the European Commission of European Community Committees and for the opportunity to submit their advice or opinion.

*Vedlegg II***Horizontal tilpasning og visse prosessuelle bestemmelser**

Bestemmelsene i rettsaktene spesifisert i vedlegg I skal gjelde i henhold til avtalen og punkt 1 til 4 i dette vedlegget, med mindre noe annet er bestemt i vedlegg I. De særskilte tilpasningene som kreves for hver enkelt rettsakt er angitt i vedlegg I. Avtalen skal anvendes i samsvar med de prosessuelle bestemmelsene i punkt 5 til 6.

1. Rettsaktens innledende deler

Preamblene i de spesifiserte rettsaktene er ikke tilpasset denne avtalens formål. De er relevante i den utstrekning det er nødvendig for en riktig fortolkning og anvendelse av bestemmelsene i slike rettsakter innenfor rammen av avtalen.

2. Særskilt terminologi i rettsaktene

Følgende uttrykk i rettsaktene spesifisert i vedlegg I skal forstås som følger:

- a) uttrykket «Felleskapet» skal forstås som «felles europeisk luftfartsmarked»;
- b) uttrykkene «felleskapsrett», «Felleskapets regelverk», «felleskapsdokumenter» og «EF-traktaten» skal forstås som «ECAA-avtalen»;
- c) uttrykket «lufthavn i Felleskapet» skal forstås som «lufthavn som ligger i det felles europeiske luftfartsmarked»;
- d) uttrykket «Den europeiske unions lovtidend» eller «Det europeiske fellesskaps lovtidend» skal forstås som «avtalepartenes lovtidend»
- e) uttrykket «luftfartsselskap i Felleskapet» skal forstås som «ECAA-luftfartsselskap»;

3. Henvisning til medlemsstater

Uten at det berører punkt 4 i dette vedlegget, når rettsakter spesifisert i vedlegg I henviser til «Medlemsstat(er)», skal henvisningen forstås å omfatte, i tillegg til EU-medlemsstater, også ECAA-medlemmer.

4. Bestemmelser om det europeiske fellesskapets komiteer og samråd med de assosierte parter

Eksperter fra de assosierte parter skal rådspørres av Kommisjonen og gis mulighet til å komme med råd hver gang de spesifiserte rettsaktene i vedlegg I bestemmer samråd mellom Kommisjonen og EF-komiteer, og for å få mulighet til å komme med råd eller uttalelser.

Each consultation shall consist of one meeting chaired by the European Commission and shall take place within the Joint Committee at the invitation of the European Commission prior to the consultation of the relevant European Community Committee. The European Commission shall provide each Associated Party at least two weeks in advance of the meeting, unless specific circumstance require a shorter notice, with all necessary information.

The Associated Parties shall be invited to submit their views to the European Commission. The European Commission shall take due account of the advice delivered by the Associated Parties.

The above provisions shall not apply on the application of competition rules set out in this Agreement which shall be governed by the specific consultation procedures set out in Annex III.

5. Cooperation and exchange of information

To facilitate the exercise of the relevant powers of the competent authorities of the Contracting Parties, such authorities shall upon request mutually exchange all information necessary for the proper functioning of this Agreement.

6. Reference to languages

The Contracting Parties shall be entitled to use, in the procedures established in the ambit of this Agreement and without prejudice to Annex IV, any official language of the institutions of the European Union or of another Contracting Party. The Contracting Parties are aware, however, that the utilisation of English facilitates those procedures. If a language which is not an official language of the institutions of European Union is used in an official document, a translation into an official language of the institutions of the European Union shall be simultaneously submitted, taking into account the provision of the preceding sentence. If a Contracting Party intends to use, in an oral procedure, a language that is not an official language of the institutions of the European Union, that Contracting Party shall ensure simultaneous interpretation into English.

Annex III

Rules on competition and state aid referred to in Article 14 of the Main Agreement

Article 1

State monopolies

An Associated Party shall progressively adjust any State monopolies of a commercial character so as to ensure that, by the end of the second period referred to in the Protocol to this Agreement which contains the transitional measures with

Hvert samråd skal bestå av et møte ledet av Kommisjonen og skal finnes sted i felleskomiteen på anmodning fra Kommisjonen i forkant av samråd for relevant EF-komité. Kommisjonen skal sørge for at alle assosierte parter får all nødvendig informasjon minst to uker før møtet, med mindre særlige omstendigheter krever kortere forvarsel.

De assosierte partene skal bli anmodet om å komme med sine synspunkter til Kommisjonen. Kommisjonen skal ta tilbørlig hensyn til råd fra de assosierte partene.

Bestemmelsene over skal ikke gjelde for anvendelsen av de konkurranseregler angitt i denne avtalen, som skal reguleres av de særskilte samrådsprosedyrene angitt i vedlegg III.

5. Samarbeid og informasjonsutveksling

For å lette maktutøvelsen for avtalepartenes rette myndigheter, skal vedkommende myndigheter på anmodning gjensidig utveksle all informasjon som er nødvendig for at avtalen skal virke etter sin hensikt.

6. Henvisning til språk

Avtalepartene skal ha rett til å bruke, i fremgangsmåtene etablert i denne avtalens virkeområde og uten at det berører vedlegg IV, ethvert offisielt språk i Den europeiske unions institusjoner eller hos en annen avtalepart. Avtalepartene er imidlertid klar over at bruk av engelsk vil lette disse fremgangsmåtene. Hvis et språk som ikke er offisielt språk i Den europeiske unions institusjoner er brukt i et offisielt dokument, skal det samtidig leveres en oversettelse til et offisielt språk i Den europeiske unions institusjoner, hvor det tas hensyn til bestemmelsen i forrige setning. Hvis en avtalepart har til hensikt å bruke et språk som ikke er offisielt språk i Den europeiske unions institusjoner i en muntlig prosess, skal avtaleparten sørge for simultanoversettelse til engelsk.

Vedlegg III

Regler om konkurranse og statsstøtte omtalt i artikkel 14 i hovedavtalen

Artikkel 1

Statlige monopoler

En assosiert part skal gradvis tillempe ethvert statlig monopol av forretningsmessig natur for å sikre at det, ved utløpet av den andre perioden omtalt i protokollen til denne avtalen som inneholder overgangstiltak for vedkommende assosiert part, ikke

regard to the Associated Party concerned, no discrimination regarding the conditions under which goods are procured and marketed exists between nationals of the Contracting Parties. The Joint Committee shall be informed of the measures adopted to attain this objective.

Article 2

Approximation of state aid and competition legislation

1. The Contracting Parties recognise the importance of the approximation of the existing legislation on State aid and competition of the Associated Parties to that of the European Community. The Associated Parties shall endeavour to ensure that their existing and future laws on state aid and competition are gradually made compatible with the European Community acquis.
2. This approximation shall start upon the entry into force of this Agreement, and shall gradually extend to all the elements of the European Community state aid and competition provisions referred to in this Annex by the end of the second period referred to in the Protocol to this Agreement which contains the transitional measures with regard to the Associated Party concerned. The Associated Party shall also define, in agreement with the European Commission, the modalities for the monitoring of the implementation of the approximation of legislation and law enforcement actions to be taken.

Article 3

Competition rules and other economic provisions

1. The following practices are incompatible with the proper functioning of this Agreement, insofar as they may affect trade between two or more Contracting Parties:
 - i. all agreements between undertakings, decisions by associations of undertakings and concerted practices between undertakings which have as their object or effect the prevention, restriction or distortion of competition;
 - ii. abuse by one or more undertakings of a dominant position in the territories of the Contracting Parties as a whole or in a substantial part thereof;
 - iii. any State aid which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or certain products.

forekommer noen forskjellsbehandling mellom avtalepartenes borgere angående vilkårene for anskaffelse og markedsføring av varer. Felleskomiteen skal holdes informert om tiltakene som er innført for å nå denne målsetningen.

Artikkel 2

Tilnærming mellom statsstøtte og konkurranselovgivning

1. Avtalepartene anerkjenner viktigheten av tilnærming mellom den eksisterende lovgivningen om statsstøtte og konkurranse hos de assosierte partene og i Det europeiske fellesskapet. De assosierte partene skal tilstrebe å gjøre sine nåværende og fremtidige lover om statsstøtte og konkurranse gradvis forenlige med gjeldende fellesskapsrett.
2. Tilnærmingen skal begynne når denne avtalen trer i kraft, og skal gradvis utvides til å omfatte alle deler av Det europeiske fellesskaps bestemmelser om statsstøtte og konkurranse omtalt i dette vedlegget ved utløpet av den andre perioden omtalt i protokollen til denne avtalen som inneholder overgangstiltak for vedkommende assosiert part. Den assosierte parten skal også, i overenskomst med Kommisjonen, bestemme hvordan det skal føres tilsyn med gjennomføringen av tilnærmingen av lovgivningen og dens håndhevelse.

Artikkel 3

Konkurranseregler og andre økonomiske bestemmelser

1. Følgende praksis er ikke i samsvar med denne avtalens hensikt, i den utstrekning de berører handel mellom to eller flere avtaleparter:
 - i. alle avtaler mellom foretak, vedtak fattet av sammenslutninger av foretak og felles foretakspraksis som har som målsetning eller virkning å hindre, begrense eller vri konkurranse.
 - ii. at et eller flere foretak utilbørlig utnytter en dominerende stilling på avtalepartenes territorier som en helhet eller på en betydelig del disse
 - iii. enhver statsstøtte som vrir eller truer med å vri konkurranse ved å favorisere visse foretak eller visse produkter

2. Any practices contrary to this Article shall be assessed on the basis of criteria arising from the application of the competition rules applicable in the European Community, in particular from Articles 81, 82, 86 and 87 of the EC Treaty and interpretative instruments adopted by the European Community institutions.
 3. Each Associated Party shall ensure that an operationally independent public body is entrusted with the powers necessary for the full application of paragraph 1 (i) and (ii), regarding private and public undertakings and undertakings to which special rights have been granted.
 4. Each Associated Party shall designate or establish an operationally independent authority which is entrusted with the powers necessary for the full application of paragraph 1 (iii). This authority shall have, inter alia, the powers to authorise State aid schemes and individual aid grants in conformity with paragraph 2, as well as the powers to order the recovery of State aid that has been unlawfully granted.
 5. Each Contracting Party shall ensure transparency in the area of State aid, inter alia, by providing the other Contracting Parties with a regular annual report or equivalent, following the methodology and the presentation of the European Community survey on State aid. Upon request by a Contracting Party, another Contracting Party shall provide information on particular individual cases of public aid.
 6. Each Associated Party shall establish a comprehensive inventory of aid schemes instituted before the establishment of the authority referred to in paragraph 4 and shall align such aid schemes with the criteria referred to in paragraph 2.
 7.
 - a) For the purposes of applying the provisions of paragraph 1(iii), the Contracting Parties recognise that during the periods referred to in the Protocol to this Agreement which contains the transitional measures with regard to an Associated Party, any public aid granted by this Associated Party shall be assessed taking into account that the Associated Party concerned is to be regarded as an area identical to those areas of the European Community described in Article 87(3)(a) of the Treaty establishing the European Community;
 - b) By the end of the first period referred to in the Protocol to this Agreement which contains the transitional measures with regard to an Associated Party, this Party shall sub-
2. Enhver praksis i strid med denne artikkel skal vurderes på grunnlag av kriterier som fremkommer ved anvendelse av gjeldende konkurranseregler i Det europeiske fellesskap, særlig av artikkel 81, 82, 86 og 87 i EF-traktaten og fortløpende dokumenter vedtatt av EF-organene.
 3. Hver assosiert part skal sørge for at et funksjonelt uavhengig offentlig organ blir gitt tilstrekkelig myndighet for full anvendelse av paragraf 1(i) og (ii), når det gjelder private og offentlige foretak som er gitt særskilte rettigheter.
 4. Hver assosiert part skal utpeke eller etablere en funksjonelt uavhengig myndighet som blir gitt tilstrekkelig myndighet for full anvendelse av paragraf 1 (iii). Denne myndigheten skal, blant annet, ha myndighet til å godkjenne statsstøtteordninger og individuelle tildelinger av støtte i samsvar med paragraf 2, samt ha myndighet til å pålegge tilbakebetaling av ulovlig tildelt statsstøtte.
 5. Hver avtalepart skal sørge for innsyn på området statsstøtte, blant annet ved å gi de andre avtalepartene en fast årlig rapport, eller tilsvarende, som følger fremgangsmåten og presentasjonsformen i EF-oversikten over statsstøtte. På anmodning fra en avtalepart, skal en annen avtalepart gi informasjon om bestemte enkelttilfeller av offentlig støtte.
 6. Hver assosiert part skal etablere en full oversikt over støtteordninger innført før etableringen av myndigheten omtalt i paragraf 4 og skal tilpasse slike støtteordninger etter kriteriene omtalt i paragraf 2.
 7.
 - a) Når det gjelder anvendelse av bestemmelsene i paragraf 1 (iii), anerkjenner avtalepartene at under de periodene omtalt i protokollen til denne avtalen som inneholder overgangstiltakene for en assosiert part, skal enhver offentlig støtte gitt av vedkommende assosiert part bli vurdert med henblikk på at vedkommende assosierte part må anses som et område identisk med områdene i Det europeiske fellesskap beskrevet i artikkel 87(3) (a) i EF-traktaten.
 - b) Ved utløpet av den første perioden omtalt i protokollen til denne avtalen som inneholder overgangstiltakene for en assosiert part, skal denne part legge frem for Kommisjo-

mit to the European Commission its GDP per capita figures harmonised at NUTS II level. The authority referred to in paragraph 4 and the European Commission shall then jointly evaluate the eligibility of the regions of the Associated Party concerned as well as the maximum aid intensities in relation thereto in order to draw up the regional aid map on the basis of the relevant European Community guidelines.

8. If one of the Contracting Parties considers that a particular practice is incompatible with the terms of paragraph 1, it may take appropriate measures after consultation within the Joint Committee or after thirty working days following referral for such consultation.
9. The Contracting Parties shall exchange information taking into account the limitations imposed by the requirements of professional and business confidentiality.

Annex IV

Referrals to the Court of Justice of the European Communities

1. General principles relating to Article 16 of the Agreement

1. The procedures established by the Court of Justice of the European Communities, hereinafter referred to as «the Court of Justice», for referrals for preliminary rulings within the European Community shall apply, as far as appropriate. Further to the preliminary ruling, a court or tribunal of a Contracting Party shall apply the interpretation ruled by the Court of Justice.
2. Contracting Parties shall have, within the ambit of this Agreement, the same rights to submit observations to the Court of Justice as the EC Member States.

2. Extent and modalities of the procedure established in Article 16(2) of the Agreement

1. When, in accordance with the second sentence of Article 16(2), a Contracting Party adopts a decision on the extent and modalities of referrals to the Court of Justice, that decision shall specify that either:
 - a) any court or tribunal of the Contracting Party against whose decisions there is no judicial remedy under national law shall request the Court of Justice to give a preliminary ruling on a question raised in a case pending before it and concerning the validity or interpretation of an act referred to in Article 16(2) if that court or tribunal consid-

nen sitt bruttonasjonalprodukt per innbygger på NUTS II-nivå. Myndigheten omtalt i paragraf 4 og Kommisjonen skal deretter i fellesskap vurdere berettigelsen til regionene i vedkommende assosierte part samt maksimum støtteintensitet i forhold til dette for å tegne opp det regionale støttekartet på grunnlag av de gjeldende retningslinjene i Det europeiske fellesskap.

8. Hvis en av avtalepartene anser en bestemt praksis for ikke å være i samsvar med vilkårene i paragraf 1, kan den iverksette hensiktsmessige tiltak etter samråd innen felleskomiteen eller tretti arbeidsdager etter henvisning av slikt samråd.
9. Avtalepartene skal ved utveksling av informasjon ta hensyn til begrensningene som følger av yrkesmessig taushetsplikt.

Vedlegg IV

Henvisning til De europeiske fellesskaps domstol

1. Generelle prinsipper angående artikkel 16 i avtalen

1. Fremgangsmåtene etablert av De europeiske fellesskaps domstol, idet følgende kalt «Domstolen», for henvisning av foreløpige kjennelser innen Det europeiske fellesskap skal gjelde, så langt det er hensiktsmessig. Utover den foreløpige kjennelsen, skal en domstol hos en avtalepart anvende den fortolkningen Domstolen har bestemt.
2. Avtalepartene skal, innenfor denne avtalens virkeområde, ha de samme rettigheter til å komme med merknader til Domstolen som EF-medlemsstatene har.

2. Rekkevidde og regler for fremgangsmåten innført i artikkel 16(2).

1. Når en avtalepart i samsvar med andre setning i artikkel 16(2) gjør et vedtak om rekkevidde og regler for henvisninger til Domstolen, skal vedtaket spesifisere at enten:
 - a) enhver domstol hos avtaleparten hvis avgjørelser det ikke finnes klageadgang til etter nasjonal lovgivning, skal anmode Domstolen om å avsi en foreløpig kjennelse i en tvist som oppstår i en sak som går for vedkommende domstol og som gjelder gyldighet eller fortolkning av en rettsakt omtalt i artikkel 16(2), hvis domstolen anser at en

ers that a decision on the question is necessary to enable it to give a judgment, or

- b) any court or tribunal of that Contracting Party may request the Court of Justice to give a preliminary ruling on a question raised before it and concerning the validity or interpretation of an act referred to in Article 16(2) if that court or tribunal considers that a decision on the question is necessary to enable it to give a judgment.
2. The modalities of application of Article 16(2) shall be based on the principles enshrined in the legal provisions governing the functioning of the Court of Justice, including the relevant provisions of the EC Treaty, the Statute and the Rules of Procedure of the Court of Justice, as well as the case law of the latter. In the event that it takes a decision on the modalities of application of this provision, the Contracting Party shall also take into consideration the practical guidance released by the Court of Justice in the Information Notice on references by national courts for preliminary rulings.

3. Referrals according to Article 20(3) of the Agreement
The Court of Justice shall treat disputes submitted to it in accordance with Article 20(3) in the same manner as those submitted to it in accordance with Article 239 of the EC Treaty.

4. Referrals to the Court of Justice and languages
The Contracting Parties shall be entitled to use, in the procedures before the Court of Justice established in the ambit of the Agreement, any official language of the institutions of the European Union or of another Contracting Party. If a language which is not an official language of the institutions of the European Union is used in an official document, a translation into French shall be simultaneously submitted. If a Contracting Party intends to use, in an oral procedure, a language that is not an official language of the institutions of the European Union, the Contracting Party shall ensure simultaneous interpretation into French.

*Annex V
Protokoll*

Transitional arrangements between the European Community and the EC Member States, of one part, and the Republic of Albania, of the other part

Article 1

Transitional periods

1. The first transitional period shall extend from the entry into force of this Agreement until all

avgjørelse av tvisten er nødvendig for å kunne avsi en kjennelse, eller

- b) enhver domstol hos vedkommende avtalepart kan anmode Domstolen om å avsi en foreløpig kjennelse i en tvist som oppstår i en sak som går for vedkommende domstol og som gjelder gyldighet eller fortolkning av en rettsakt omtalt i artikkel 16(2), hvis domstolen anser at en avgjørelse av tvisten er nødvendig for å kunne avsi en kjennelse.
2. Reglene for anvendelse av artikkel 16(2) skal baseres på prinsippene nedfelt i lovbestemmelsene som regulerer Domstolens funksjon, herunder gjeldende bestemmelser i EF-traktaten, vedtektene og rettergangsreglene for Domstolen, samt rettspraksis fra sistnevnte. I tilfellet den fatter en avgjørelse vedrørende reglene for anvendelse av denne bestemmelsen, skal avtaleparten også ta hensyn til de praktiske retningslinjene offentliggjort av Domstolen i kunngjøringen om henvisninger av foreløpige kjennelser fra nasjonale domstoler.

3. Henvisninger i henhold til artikkel 20(3) i avtalen
Domstolen skal behandle tvister fremlagt for den i henhold til artikkel 20(3) på samme måte som de som er fremlagt for den i henhold til artikkel 239 i EF-traktaten.

4. Henvisninger til Domstolen og språk
Avtalepartene skal ha rett til å bruke, i rettergangs-måten for Domstolen fastlagt i denne avtalens virkeområde, ethvert offisielt språk i Den europeiske unions institusjoner eller hos en annen avtalepart. Hvis et språk som ikke er et offisielt språk i Den europeiske unions institusjoner er brukt i et offisielt dokument, skal det samtidig leveres en oversettelse til fransk. Hvis en avtalepart har til hensikt å bruke et språk som ikke er offisielt språk i Den europeiske unions institusjoner i en muntlig prosess, skal avtaleparten sørge for simultanoversettelse til fransk.

*Vedlegg V
Protokoll I*

Overgangsordninger mellom Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater på denne ene siden, og Republikken Albania på den annen

Artikkel 1

Overgangsperioder

1. Den første overgangsperioden skal strekke seg fra denne avtalen trer i kraft til alle vilkårene an-

conditions set out in Article 2(1) of this Protocol have been fulfilled by the Republic of Albania, hereinafter referred to as «Albania», as verified by an assessment carried out by the European Community.

2. The second transitional period shall extend from the end of the first transitional period until all conditions set out in Article 2(2) of this Protocol have been fulfilled by Albania as verified by an assessment carried out by the European Community.

Article 2

Conditions relating to transition

1. By the end of the first transitional period Albania shall
 - i. be a full member of the Joint Aviation Authorities and shall endeavour to implement all aviation safety legislation as provided in Annex I;
 - ii. apply ECAC Document 30 and shall endeavour to implement all aviation security legislation as provided in Annex I;
 - iii. apply Regulation (EEC) No 3925/91 (on elimination of controls applicable to cabin and hold baggage), Regulation (EEC) No 2409/92 (on fares and rates for air services), Directive 94/56/EC (on accident investigation), Regulation (EC) No 2027/97 (on air carrier liability in the event of accidents), Directive 2003/42/EC (on occurrence reporting), Regulation (EC) No 261/2004 (on denied boarding), Directive 2000/79/EC (on working time in civil aviation) and Directive 2003/88/EC (on working time) as provided in Annex I;
 - iv. separate the air traffic service provider and the national regulatory body, establish a national supervisory body for air traffic services, start the reorganisation of its airspace into a functional block or blocks, and apply flexible use of airspace;
 - v. ratify the Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air (the Montreal Convention);
 - vi. have made sufficient progress in implementing the rules on state aid and competition included in an agreement referred to in Article 14(1) of the Main Agreement or in Annex III, whichever is applicable.

gitt i artikkel 2(1) i denne protokollen er blitt oppfylt av Republikken Albania, heretter kalt «Albania», stadfestet gjennom en vurdering utført av Det europeiske fellesskap.

2. Den andre overgangsperioden skal strekke seg fra utløpet av den første overgangsperioden til alle vilkårene angitt i artikkel 2(2) i denne protokollen er blitt oppfylt av Albania, stadfestet gjennom en vurdering utført av Det europeiske fellesskap.

Artikkel 2

Overgangsvilkår

1. Ved utløpet av den første perioden skal Albania
 - i. være et fullverdig medlem av De felles luftfartsmyndigheter (Joint Aviation Authorities - JAA) og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om flysikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I.
 - ii. anvende ECAC dokument 30 og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om luftfartsikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - iii. anvende Rådsforordning (EØF) nr 3925/91 (om avskaffelse av kontroll for håndbagasje og innsjekket bagasje), Rådsforordning (EØF) nr. 2409/92 (om takster og rater i lufttrafikk), Rådskdirektiv 94/56/EF (om undersøkelse av ulykker), Rådsforordning (EF) nr. 2027/97 (om luftfartsselskapers erstatningsansvar ved ulykker), Rådskdirektiv 2003/42/EF (om rapportering av hendelser), Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 261/2004 (om nektet ombordstigning), Rådskdirektiv 2000/79/EF (om arbeidstiden i sivil luftfart) og Europaparlaments- og rådskdirektiv 2003/88/EF (om arbeidstiden) slik det er bestemt i vedlegg I;
 - iv. atskille tilbyderer av lufttrafikktenester og det nasjonale reguleringsorganet, etablere et nasjonalt kontrollorgan for lufttrafikktenester, begynne å reorganisere sitt luftrom til en eller flere funksjonelle blokker, og innføre fleksibel bruk av luftrommet;
 - v. ratifisere konvensjonen om innføring av visse ensartede regler for internasjonal luftbefordring (Montreal-konvensjonen);
 - vi. ha gjort tilstrekkelige fremskritt i gjennomføringen av reglene for statsstøtte og konkurranse tatt inn i en avtale omtalt i artikkel 14(1) i hovedavtalen eller i vedlegg III til denne avtalen, avhengig av hva som gjelder.

2. By the end of the second transitional period Albania shall apply this Agreement including all legislation set out in Annex I.

Article 3

Transitional arrangements

1. Notwithstanding Article 1(1) of the Main Agreement,
 - a) During the first transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by Albania shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between any point in Albania and any point in an EC Member State;
 - ii. Community air carriers shall not be majority owned or effectively controlled by Albania or its nationals and air carriers licensed by Albania shall not be majority owned or effectively controlled by EC Member States or their nationals.
 - b) During the second transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by Albania shall be permitted to exercise the traffic rights provided for in paragraph (1) (a) (i);
 - ii. Community air carriers shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in Albania and other Associated Parties and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in an EC Member State;
 - iii. air carriers licensed by Albania shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in different EC Member States and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in Albania.
2. For the purpose of this Article, «Community air carrier» shall mean an air carrier licensed by an EC Member State, Norway or Iceland.
3. Articles 7 and 8 of the Main Agreement shall not apply until the end of the second transitional period, without prejudice to the obligation of Albania and of the Community to grant operating licences in accordance with the acts specified in Annex I, respectively, to carriers which are majority owned or effectively controlled by the EC Member States or their nationals and to carriers which are majority

2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal Albania anvende denne avtalen inkludert all lovgivning angitt i vedlegg I.

Artikkel 3

Overgangsordninger

1. Til tross for artikkel 1(1) i hovedavtalen,
 - a) I løpet av den første overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Albania tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom ethvert punkt i Albania og ethvert punkt i en EF-medlemsstat;
 - ii. skal EF-luftfartsselskaper ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av Albania eller dets borgere, og luftfartsselskaper godkjent av Albania skal ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemsstater eller deres borgere.
 - b) Under den andre overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Albania tillates å utøve trafikkrettighetene bestemt i paragraf (1) (a) (i.);
 - ii. skal EF-luftfartsselskaper tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i Albania og andre assosierte parter og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i en EF-medlemsstat;
 - iii. skal luftfartsselskaper godkjent av Albania tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i forskjellige EF-medlemsstater og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i Albania;
2. I denne artikkelen betyr «EF-luftfartsselskap» et luftfartsselskap godkjent av en EF-medlemsstat, Norge eller Island.
3. Artikkel 7 og 8 i hovedavtalen skal ikke gjelde før utløpet av den andre overgangsperioden, uten at det berører Albanias og Fellesskapets forpliktelse til å innvilge driftstillatelse i samsvar med respektive rettsakter spesifisert i vedlegg I, til luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemsstater eller deres borgere og luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrol-

owned or effectively controlled by Albania or its nationals from the end of the first transitional period.

Article 4

Aviation safety

1. At the start of the first transitional period Albania shall be involved as observer in the work of the European Aviation Safety Agency.
2. At the end of the second transitional period the Joint Committee established under Article 18 of the Main Agreement shall determine the precise status and conditions for the participation of Albania in the European Aviation Safety Agency.
3. Until the end of the second transitional period, if safety deficiencies are identified, the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by Albania to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific safety assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

Article 5

Aviation security

1. At the start of the second transitional period the confidential part of the security legislation as provided in Annex I shall be made available to the appropriate authority of Albania.
2. Until the end of the second transitional period, if security deficiencies are identified, the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by Albania to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific security assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

Protocol II

Transitional arrangements between The European Community and the EC Member States, of one part, and Bosnia and Herzegovina, of the other part

Article 1

Transitional periods

1. The first transitional period shall extend from the entry into force of this Agreement until all conditions set out in Article 2(1) of this Protocol have been fulfilled by Bosnia and Herzegovina

lert av Albania eller dets borgere fra utløpet av den første overgangsperioden.

Artikkel 4

Flysikkerhet

1. Fra begynnelsen av den første overgangsperioden skal Albania delta som observatør i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal felleskomiteen etablert i henhold til artikkel 18 i hovedavtalen bestemme den eksakte status og vilkårene for Albanias deltakelse i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
3. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Albania til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkretigheter.

Artikkel 5

Luftfartssikkerhet

1. Ved begynnelsen av den andre overgangsperioden skal den fortrolige delen av sikkerhetslovgivningen som bestemt i vedlegg I gjøres tilgjengelig for rette myndighet i Albania.
2. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Albania til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkretigheter.

Protokoll II

Overgangsordninger mellom Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater på den ene siden, og Bosnia-Hercegovina på den annen

Artikkel 1

Overgangsperioder

1. Den første overgangsperioden skal strekke seg fra denne avtalen trer i kraft til alle vilkårene angitt i artikkel 2(1) i denne protokollen er blitt oppfylt av Bosnia-Hercegovina, stadfestet gjen-

as verified by an assessment carried out by the European Community.

2. The second transitional period shall extend from the end of the first transitional period until all conditions set out in Article 2(2) of this Protocol have been fulfilled by Bosnia and Herzegovina as verified by an assessment carried out by the European Community.

Article 2

Conditions relating to transition

1. By the end of the first transitional period Bosnia and Herzegovina shall
 - i. be a full member of the Joint Aviation Authorities and shall endeavour to implement all aviation safety legislation as provided in Annex I;
 - ii. apply ECAC Document 30 and shall endeavour to implement all aviation security legislation as provided in Annex I;
 - iii. apply Regulation (EEC) No 3925/91 (on elimination of controls applicable to cabin and hold baggage), Regulation (EEC) No 2409/92 (on fares and rates for air services), Directive 94/56/EC (on accident investigation), Directive 96/67/EC (on ground handling), Regulation (EC) No 2027/97 (on air carrier liability in the event of accidents), Directive 2003/42/EC (on occurrence reporting), Regulation (EC) No 261/2004 (on denied boarding), Directive 2000/79/EC (on working time in civil aviation) and Directive 2003/88/EC (on working time) as provided in Annex I;
 - iv. ratify the Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air (the Montreal Convention);
 - v. have made sufficient progress in implementing the rules on state aid and competition included in an agreement referred to in Article 14(1) of the Main Agreement or in Annex III of this Agreement, whichever is applicable.
2. By the end of the second transitional period Bosnia and Herzegovina shall
 - i. separate the air traffic service provider and the national regulatory body, establish a national supervisory body for air traffic services, start the reorganisation of its airspace into a functional block or blocks, and apply flexible use of airspace;

nom en vurdering utført av Det europeiske fellesskap.

2. Den andre overgangsperioden skal strekke seg fra utløpet av den første overgangsperioden til alle vilkårene angitt i artikkel 2(2) i denne protokollen er blitt oppfylt av Bosnia-Hercegovina, stadfestet gjennom en vurdering utført av Det europeiske fellesskap.

Artikkel 2

Overgangsvilkår

1. Ved utløpet av den første overgangsperioden skal Bosnia-Hercegovina
 - i. være et fullverdig medlem av De felles luftfartsmyndigheter (Joint Aviation Authorities - JAA) og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om flysikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - ii. anvende ECAC dokument 30 og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om luftfartsikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - iii. anvende Rådsforordning (EØF) nr 3925/91 (om avskaffelse av kontroll for håndbagasje og innsjekket bagasje), Rådsforordning (EØF) nr. 2409/92 (om takster og rater i lufttrafikk), Rådskommisjonsdirektiv 94/56/EF (om undersøkelse av ulykker), Rådskommisjonsdirektiv nr. 96/67 (om bakketjenester), Rådsforordning (EF) nr. 2027/97 (om luftfartsselskapers erstatningsansvar ved ulykker), Rådskommisjonsdirektiv 2003/42/EF (om rapportering av hendelser), Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 261/2004 (om nektet ombordstigning), Rådskommisjonsdirektiv 2000/79/EF (om arbeidstiden i sivil luftfart) og Europaparlaments- og rådskommisjonsdirektiv 2003/88/EF (om arbeidstiden) slik det er bestemt i vedlegg I;
 - iv. ratifisere konvensjonen om innføring av visse ensartede regler for internasjonal luftbefordring (Montreal-konvensjonen);
 - v. ha gjort tilstrekkelige fremskritt i gjennomføringen av reglene for statsstøtte og konkurranse tatt inn i en avtale omtalt i artikkel 14(1) i hovedavtalen eller i vedlegg III til denne avtalen, avhengig av hva som gjelder.
2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal Bosnia-Hercegovina
 - i. atskille tilbyderer av lufttrafikktenester og det nasjonale reguleringsorganet, etablere et nasjonalt kontrollorgan for lufttrafikktenester, begynne å reorganisere sitt luftrom til en eller flere funksjonelle blokker, og innføre fleksibel bruk av luftrommet;

- ii. apply this Agreement including all legislation set out in Annex I.

Article 3

Transitional arrangements

1. Notwithstanding Article 1(1) of the Main Agreement,
 - a) During the first transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by Bosnia and Herzegovina shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between any point in Bosnia and Herzegovina and any point in an EC Member State;
 - ii. Community air carriers shall not be majority owned or effectively controlled by Bosnia and Herzegovina or its nationals and air carriers licensed by Bosnia and Herzegovina shall not be majority owned or effectively controlled by EC Member States or their nationals.
 - b) During the second transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by Bosnia and Herzegovina shall be permitted to exercise the traffic rights provided for in paragraph (1) (a) (i);
 - ii. Community air carriers shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in Bosnia and Herzegovina and other Associated Parties and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in an EC Member State;
 - iii. air carriers licensed by Bosnia and Herzegovina shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in different EC Member States and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in Bosnia and Herzegovina.
2. For the purpose of this Article, «Community air carrier» shall mean an air carrier licensed by an EC Member State, Norway or Iceland.
3. Articles 7 and 8 of the Main Agreement shall not apply until the end of the second transitional period, without prejudice to the obligation of Bosnia and Herzegovina and of the Community to grant operating licences in accor-

- ii. anvende denne avtalen inkludert all lovgivning angitt i vedlegg I.

Artikkel 3

Overgangsordninger

1. Til tross for artikkel 1(1) i hovedavtalen,
 - a) I løpet av den første overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Bosnia-Hercegovina tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom ethvert punkt i Bosnia-Hercegovina og ethvert punkt i en EF-medlemsstat;
 - ii. skal EF-luftfartsselskaper ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av Bosnia-Hercegovina eller dets borgere, og luftfartsselskaper godkjent av Bosnia-Hercegovina skal ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemsstater eller deres borgere.
 - b) Under den andre overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Bosnia-Hercegovina tillates å utøve trafikkrettighetene bestemt i paragraf (1) (a) (i);
 - ii. skal EF-luftfartsselskaper tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i Bosnia-Hercegovina og andre assosierte parter og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i en EF-medlemsstat;
 - iii. skal luftfartsselskaper godkjent av Bosnia-Hercegovina tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i forskjellige EF-medlemsstater og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i Bosnia-Hercegovina.
2. I denne artikkelen betyr «EF-luftfartsselskap» et luftfartsselskap godkjent av en EF-medlemsstat, Norge eller Island.
3. Artikkel 7 og 8 i hovedavtalen skal ikke gjelde før utløpet av den andre overgangsperioden, uten at det berører Bosnia-Hercegovinas og Fellesskapets forpliktelse til å innvilge driftstillatelse i samsvar med respektive rettsakter spe-

dance with the acts specified in Annex I, respectively, to carriers which are majority owned or effectively controlled by the EC Member States or their nationals and to carriers which are majority owned or effectively controlled by Bosnia and Herzegovina or its nationals from the end of the first transitional period.

Article 4

Aviation safety

1. At the start of the first transitional period Bosnia and Herzegovina shall be involved as observer in the work of the European Aviation Safety Agency.
2. At the end of the second transitional period the Joint Committee established under Article 18 of the Main Agreement shall determine the precise status and conditions for the participation of Bosnia and Herzegovina in the European Aviation Safety Agency.
3. Until the end of the second transitional period, if safety deficiencies are identified the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by Bosnia and Herzegovina to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific safety assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

Article 5

Aviation security

1. At the start of the second transitional period the confidential part of the security legislation as provided in Annex I shall be made available to the appropriate authority of Bosnia and Herzegovina.
2. Until the end of the second transitional period, if security deficiencies are identified the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by Bosnia and Herzegovina to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific security assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

sifisert i vedlegg I, til luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemstater eller deres borgere og luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av Bosnia-Hercegovina eller dets borgere fra utløpet av den første overgangsperioden.

Artikkel 4

Flysikkerhet

1. Fra begynnelsen av den første overgangsperioden skal Bosnia-Hercegovina delta som observatør i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal felleskomiteen etablert i henhold til artikkel 18 i hovedavtalen bestemme den eksakte status og vilkårene for Bosnia-Hercegovinas deltakelse i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
3. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Bosnia-Hercegovina til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

Artikkel 5

Luftfartssikkerhet

1. Ved begynnelsen av den andre overgangsperioden skal den fortrolige delen av sikkerhetslovgivningen som bestemt i vedlegg I gjøres tilgjengelig for rette myndighet i Bosnia-Hercegovina.
2. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Bosnia-Hercegovina til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

*Protocol III***Transitional arrangements between The European Community and the EC Member States, of one part, and the Republic of Bulgaria, of the other part***Article 1***Transitional period**

1. The transitional period shall extend from the entry into force of this Agreement until all conditions set out in Article 2 of this Protocol have been fulfilled by the Republic of Bulgaria, hereinafter referred to as «Bulgaria», as verified by an assessment carried out by the European Community, and not later than Bulgaria's accession to the European Union.
2. References to the «second transitional period» in this Agreement or in its Annexes shall mean in the case of Bulgaria the transitional period referred to in paragraph 1.

*Article 2***Conditions relating to transition**

By the end of the transitional period Bulgaria shall apply this Agreement including all legislation set out in Annex I as provided for in Article 3 of the Main Agreement.

*Article 3***Transitional arrangements**

1. Notwithstanding Article 1(1) of the Main Agreement, during the transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by Bulgaria shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between any point in Bulgaria and any point in an EC Member State;
 - ii. Community air carriers shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in Bulgaria and other Associated Parties and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in an EC Member State;
 - iii. air carriers licensed by Bulgaria shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in different EC Member States and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in Bulgaria.
2. For the purpose of this Article, «Community air carrier» shall mean an air carrier licensed by an EC Member State, Norway or Iceland.

*Protokoll III***Overgangsordninger mellom Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater på den ene siden, og Republikken Bulgaria på den annen***Artikkel 1***Overgangsperiode**

1. Overgangsperioden skal strekke seg fra denne avtalen trer i kraft til alle vilkårene angitt i artikkel 2 i denne protokollen er blitt oppfylt av Republikken Bulgaria, heretter kalt «Bulgaria», stadfestet gjennom en vurdering utført av Det europeiske fellesskap, og senest ved Bulgarias tiltredelse til Den europeiske union.
2. Henvisninger til den «andre overgangsperioden» i denne avtalen eller dens tillegg skal når det gjelder Bulgaria bety overgangsperioden omtalt i paragraf 1.

*Artikkel 2***Overgangsvilkår**

Ved utløpet av overgangsperioden skal Bulgaria anvende denne avtalen inkludert all lovgivning angitt i vedlegg I til hovedavtalen slik det er bestemt i artikkel 3.

*Artikkel 3***Overgangsordninger**

1. Til tross for artikkel 1(1) i hovedavtalen, i løpet av overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Bulgaria tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom ethvert punkt i Bulgaria og ethvert punkt i en EF-medlemsstat;
 - ii. skal EF-luftfartsselskaper tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i Bulgaria og andre assosierte parter og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i en EF-medlemsstat;
 - iii. skal luftfartsselskaper godkjent av Bulgaria tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i forskjellige EF-medlemsstater og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i Bulgaria.
2. I denne artikkelen betyr «EF-luftfartsselskap» et luftfartsselskap godkjent av en EF-medlemsstat, Norge eller Island.

- Articles 7 and 8 of the Main Agreement shall not apply until the end of the transitional period, without prejudice to the obligation of Bulgaria and of the Community to grant operating licences in accordance with the acts specified in Annex I, respectively, to carriers which are majority owned or effectively controlled by the EC Member States or their nationals and to carriers which are majority owned or effectively controlled by Bulgaria or its nationals from the beginning of the transitional period.

Article 4

Aviation safety

- At the end of the transitional period the Joint Committee established under Article 18 of the Main Agreement shall determine the precise status and conditions for the participation of Bulgaria in the European Aviation Safety Agency.
- Until the end of the transitional period, if safety deficiencies are identified the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by Bulgaria to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific safety assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

Article 5

Aviation security

Until the end of the transitional period, if security deficiencies are identified the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by Bulgaria to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific security assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

Protocol IV

Transitional arrangements between the European Community and the EC Member States, of one part, and the Republic of Croatia, of the other part

Article 1

Transitional periods

- The first transitional period shall extend from the entry into force of this Agreement until all conditions set out in Article 2(1) of this Protocol have been fulfilled by the Republic of Croatia.

- Artikkel 7 og 8 i hovedavtalen skal ikke gjelde før utløpet av overgangsperioden, uten at det berører Bulgarias og Fellesskapets forpliktelse til å innvilge driftstillatelse i samsvar med respektive rettsakter spesifisert i vedlegg I, til luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemstater eller deres borgere og luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av Bulgaria eller dets borgere fra begynnelsen av overgangsperioden.

Artikkel 4

Flysikkerhet

- Ved utløpet av overgangsperioden skal felleskomiteen etablert i henhold til artikkel 18 i hovedavtalen bestemme den eksakte status og vilkårene for Bulgarias deltakelse i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
- Frem til utløpet av overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Bulgaria til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

Artikkel 5

Luftfartssikkerhet

Frem til utløpet av overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Bulgaria til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

Protokoll IV

Overgangsordninger mellom Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater på den ene siden, og Republikken Kroatia på den annen

Artikkel 1

Overgangsperioder

- Den første overgangsperioden skal strekke seg fra denne avtalen trer i kraft til alle vilkårene angitt i artikkel 2(1) i denne protokollen er blitt oppfylt av Republikken Kroatia, heretter kalt

ia, hereinafter referred to as «Croatia», as verified by an assessment carried out by the European Community.

2. The second transitional period shall extend from the end of the first transitional period until all conditions set out in Article 2(2) of this Protocol have been fulfilled by Croatia as verified by an assessment carried out by the European Community.

Article 2

Conditions relating to transition

1. By the end of the first transitional period Croatia shall
 - i. be a full member of the Joint Aviation Authorities and shall endeavour to implement all aviation safety legislation as provided in Annex I;
 - ii. apply ECAC Document 30 and shall endeavour to implement all the aviation security legislation as provided in Annex I;
 - iii. apply Regulation (EEC) No 3925/91 (on the elimination of controls applicable to cabin and hold baggage), Regulation (EEC) No 2409/92 (on fares and rates for air services), Directive 94/56/EC (on accident investigation), Directive 96/67/EC (on ground handling), Regulation (EC) No 2027/97 (on air carrier liability in the event of accidents), Directive 2003/42/EC (on occurrence reporting), Regulation (EC) No 261/2004 (on denied boarding), Directive 2000/79/EC (on working time in civil aviation) and Directive 2003/88/EC (on working time) as provided in Annex I;
 - iv. separate the air traffic service provider and the national regulatory body, establish a national supervisory body for air traffic services, start the reorganisation of its airspace into a functional block or blocks, and apply flexible use of airspace;
 - v. ratify the Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air (the Montreal Convention);
 - vi. have made sufficient progress in implementing the rules on state aid and competition included in an agreement referred to in Article 14(1) of the Main Agreement or in Annex III of this Agreement, whichever is applicable.

«Kroatia», stadfestet gjennom en vurdering utført av Det europeiske fellesskap.

2. Den andre overgangsperioden skal strekke seg fra utløpet av den første overgangsperioden til alle vilkårene angitt i artikkel 2(2) i denne protokollen er blitt oppfylt av Kroatia, stadfestet gjennom en vurdering utført av Det europeiske fellesskap.

Artikkel 2

Overgangsvilkår

1. Ved utløpet av den første perioden skal Kroatia
 - i. være et fullverdig medlem av De felles luftfartsmyndigheter (Joint Aviation Authorities - JAA) og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om flysikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - ii. anvende ECAC dokument 30 og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om luftfartsikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - iii. anvende Rådsforordning (EØF) nr 3925/91 (om avskaffelse av kontroll for håndbagasje og innsjekket bagasje), Rådsforordning (EØF) nr. 2409/92 (om takster og rater i lufttrafikk), Rådskommisjonsdirektiv 94/56/EF (om undersøkelse av ulykker), Rådskommisjonsdirektiv nr. 96/67/EF (om bakketjenester), Rådsforordning (EØF) nr. 2027/97 (om luftfartsselskapers erstatningsansvar ved ulykker), Rådskommisjonsdirektiv 2003/42/EF (om rapportering av hendelser), Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 261/2004 (om nektet ombordstigning), Rådskommisjonsdirektiv 2000/79/EF (om arbeidstiden i sivil luftfart) og Europaparlaments- og rådskommisjonsdirektiv 2003/88/EF (om arbeidstiden) slik det er bestemt i vedlegg I;
 - iv. atskille tilbyderer av lufttrafikktenester og det nasjonale reguleringsorganet, etablere et nasjonalt kontrollorgan for lufttrafikktenester, begynne å reorganisere sitt luftrom til en eller flere funksjonelle blokker, og innføre fleksibel bruk av luftrommet;
 - v. ratifisere konvensjonen om innføring av visse ensartede regler for internasjonal luftbefordring (Montreal-konvensjonen);
 - vi. ha gjort tilstrekkelige fremskritt i gjennomføringen av reglene for statsstøtte og konkurranse tatt inn i en avtale omtalt i artikkel 14(1) til hovedavtalen eller i vedlegg III til denne avtalen, avhengig av hva som gjelder.

2. By the end of the second transitional period Croatia shall apply this Agreement including all the legislation set out in Annex I.

Article 3

Transitional arrangements

1. Notwithstanding Article 1(1) of the Main Agreement,
 - a) During the first and the second transitional periods Community air carriers and air carriers licensed by Croatia shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between any point in Croatia and any point in an EC Member State.
 - b) During the second transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by Croatia shall be permitted to exercise the traffic rights provided for in paragraph (1) (a);
 - ii. Community air carriers shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in Croatia and other Associated Parties and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in an EC Member State;
 - iii. air carriers licensed by Croatia shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in different EC Member States and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in Croatia.
 - c) Until the end of the second transitional period Community air carriers shall not be majority owned or effectively controlled by Croatia or its nationals and air carriers licensed by Croatia shall not be majority owned or effectively controlled by EC Member States or their nationals.
2. For the purpose of this Article, «Community air carrier» shall mean an air carrier licensed by an EC Member State, Norway or Iceland.
3. Articles 7 and 8 of the Main Agreement shall not apply until the end of the second transitional period, without prejudice to the obligation of Croatia and of the Community to grant operating licences in accordance with the acts specified in Annex I, respectively, to carriers which are majority owned or effectively controlled by the EC Member States or their nationals and to carriers which are majority

2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal Kroatia anvende denne avtalen inkludert all lovgivning angitt i vedlegg I.

Artikkel 3

Overgangsordninger

1. Til tross for artikkel 1(1) i hovedavtalen,
 - a) Under den første og andre overgangsperioden skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Kroatia tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom ethvert punkt i Kroatia og ethvert punkt i en EF-medlemsstat;
 - b) Under den andre overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Kroatia tillates å utøve trafikkrettighetene bestemt i paragraf (1) (a);
 - ii. skal EF-luftfartsselskaper tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i Kroatia og andre assosierte parter og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i en EF-medlemsstat;
 - iii. skal luftfartsselskaper godkjent av Kroatia tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i forskjellige EF-medlemsstater og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i Kroatia.
 - c) Frem til utløpet av den andre overgangsperioden skal EF-luftfartsselskaper ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av Kroatia eller dets borgere, og luftfartsselskaper godkjent av Kroatia skal ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemsstater eller deres borgere.
2. I denne artikkelen betyr «EF-luftfartsselskap» et luftfartsselskap godkjent av en EF-medlemsstat, Norge eller Island.
3. Artikkel 7 og 8 i hovedavtalen skal ikke gjelde før utløpet av den andre overgangsperioden, uten at det berører Kroatis og Fellesskapets forpliktelse til å innvilge driftstillatelse i samsvar med respektive rettsakter spesifisert i vedlegg I, til luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemsstater eller deres borgere og luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrol-

owned or effectively controlled by Croatia or its nationals from the end of the first transitional period.

Article 4

Aviation safety

1. At the start of the first transitional period Croatia shall be involved as observer in the work of the European Aviation Safety Agency.
2. At the end of the second transitional period the Joint Committee established under Article 18 of the Main Agreement shall determine the precise status and conditions for the participation of Croatia in the European Aviation Safety Agency.
3. Until the end of the second transitional period, if safety deficiencies are identified, the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by Croatia to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific safety assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

Article 5

Aviation security

1. At the start of the second transitional period the confidential part of the security legislation as provided in Annex I shall be made available to the appropriate authority of Croatia.
2. Until the end of the second transitional period, if security deficiencies are identified, the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by Croatia to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific security assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

Protocol V

Transitional arrangements between the European Community and the EC Member States, of one part, and the Former Yugoslav Republic of Macedonia, on the other part

Article 1

Transitional periods

1. The first transitional period shall extend from the entry into force of this Agreement until all conditions set out in Article 2(1) of this Protocol have been fulfilled by the former Yugoslav Republic of

lert av Kroatia eller dets borgere fra utløpet av den første overgangsperioden.

Artikkel 4

Flysikkerhet

1. Fra begynnelsen av den første overgangsperioden skal Kroatia delta som observatør i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal felleskomiteen etablert i henhold til artikkel 18 i hovedavtalen bestemme den eksakte status og vilkårene for Kroatias deltakelse i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
3. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Kroatia til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkretigheter.

Artikkel 5

Luftfartssikkerhet

1. Ved begynnelsen av den andre overgangsperioden skal den fortrolige delen av sikkerhetslovgivningen som bestemt i vedlegg I gjøres tilgjengelig for rette myndighet i Kroatia.
2. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Kroatia til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkretigheter.

Protokoll V

Overgangsordninger mellom Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater på den ene siden, og Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia på den annen

Artikkel 1

Overgangsperioder

1. Den første overgangsperioden skal strekke seg fra denne avtalen trer i kraft til alle vilkårene angitt i artikkel 2(1) i denne protokollen er blitt oppfylt av Den tidligere jugoslaviske republik-

Macedonia as verified by an assessment carried out by the European Community.

2. The second transitional period shall extend from the end of the first transitional period until all conditions set out in Article 2(2) of this Protocol have been fulfilled by the former Yugoslav Republic of Macedonia as verified by an assessment carried out by the European Community.

Article 2

Conditions relating to transition

1. By the end of the first transitional period the former Yugoslav Republic of Macedonia shall
 - i. be a full member of the Joint Aviation Authorities and shall endeavour to implement all the aviation safety legislation as provided in Annex I;
 - ii. apply ECAC Document 30 and shall endeavour to implement all the aviation security legislation as provided in Annex I;
 - iii. apply Regulation (EEC) No 3925/91 (on elimination of controls applicable to cabin and hold baggage), Regulation (EEC) No 2409/92 (on fares and rates for air services), Directive 94/56/EC (on accident investigation), Directive 96/67/EC (on ground handling), Directive 2003/42/EC (on occurrence reporting), Directive 2000/79/EC (on working time in civil aviation) and Directive 2003/88/EC (on working time) as provided in Annex I;
 - iv. separate the air traffic service provider and the national regulatory body, establish a national supervisory body for air traffic services, start the reorganisation of its airspace into a functional block or blocks, and apply flexible use of airspace;
 - v. ratify the Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air (the Montreal Convention);
 - vi. have made sufficient progress in implementing the rules on state aid and competition included in an agreement referred to in Article 14(1) of the Main Agreement or in Annex III of this Agreement, whichever is applicable.
2. By the end of the second transitional period the former Yugoslav Republic of Macedonia shall apply this Agreement including all the legislation set out in Annex I.

ken Makedonia, stadfestet gjennom en vurdering utført av Det europeiske fellesskap.

2. Den andre overgangsperioden skal strekke seg fra utløpet av den første overgangsperioden til alle vilkårene angitt i artikkel 2(2) i denne protokollen er blitt oppfylt av Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia, stadfestet gjennom en vurdering utført av Det europeiske fellesskap.

Artikkel 2

Overgangsvilkår

1. Ved utløpet av den første overgangsperioden skal Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia
 - i. være et fullverdig medlem av De felles luftfartsmyndigheter (Joint Aviation Authorities - JAA) og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om flysikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - ii. anvende ECAC dokument 30 og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om luftfartsikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - iii. anvende Rådsforordning (EØF) nr 3925/91 (om avskaffelse av kontroll for håndbagasje og innsjekket bagasje), Rådsforordning (EØF) nr. 2409/92 (om takster og rater i lufttrafikk), Rådskdirektiv 94/56/EF (om undersøkelse av ulykker), Rådskdirektiv nr. 96/67/EF (om bakkjetjenester), Rådskdirektiv 2003/42/EF (om rapportering av hendelser), Rådskdirektiv 2000/79/EF (om arbeidstiden i sivil luftfart) og Europaparlaments- og rådskdirektiv 2003/88/EF (om arbeidstiden) slik det er bestemt i vedlegg I;
 - iv. atskille tilbyderer av lufttrafikkjetjenester og det nasjonale reguleringsorganet, etablere et nasjonalt kontrollorgan for lufttrafikkjetjenester, begynne å reorganisere sitt luftrom til en eller flere funksjonelle blokker, og innføre fleksibel bruk av luftrommet;
 - v. ratifisere konvensjonen om innføring av visse ensartede regler for internasjonal luftbefordring (Montreal-konvensjonen);
 - vi. ha gjort tilstrekkelige fremskritt i gjennomføringen av reglene for statsstøtte og konkurranse tatt inn i en avtale omtalt i artikkel 14(1) i hovedavtalen eller i vedlegg III til denne avtalen, avhengig av hva som gjelder.
2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia anvende denne avtalen inkludert all lovgivning angitt i vedlegg I.

*Article 3***Transitional arrangements**

1. Notwithstanding Article 1(1) of the Main Agreement,
 - a) During the first transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by the former Yugoslav Republic of Macedonia shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between any point in the former Yugoslav Republic of Macedonia and any point in an EC Member State;
 - ii. Community air carriers shall not be majority owned or effectively controlled by the former Yugoslav Republic of Macedonia or its nationals and air carriers licensed by the former Yugoslav Republic of Macedonia shall not be majority owned or effectively controlled by EC Member States or their nationals.
 - b) During the second transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by the former Yugoslav Republic of Macedonia shall be permitted to exercise the traffic rights provided for in paragraph (1) (a) (i);
 - ii. Community air carriers shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in the former Yugoslav Republic of Macedonia and other Associated Parties and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in an EC Member State;
 - iii. air carriers licensed by the former Yugoslav Republic of Macedonia shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in different EC Member States and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in the former Yugoslav Republic of Macedonia.
2. For the purpose of this Article, «Community air carrier» shall mean an air carrier licensed by an EC Member State, Norway or Iceland.
3. Articles 7 and 8 of the Main Agreement shall not apply until the end of the second transitional period, without prejudice to the obligation of the former Yugoslav Republic of Macedonia and of the Community to grant operating licences in accordance with the acts specified in

*Artikkel 3***Overgangsordninger**

1. Til tross for artikkel 1(1) i hovedavtalen,
 - a) I løpet av den første overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom ethvert punkt i Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia og ethvert punkt i en EF-medlemsstat;
 - ii. skal EF-luftfartsselskaper ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia eller dets borgere, og luftfartsselskaper godkjent av Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia skal ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemsstater eller deres borgere.
 - b) Under den andre overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia tillates å utøve trafikkrettighetene bestemt i paragraf (1) (a) (i);
 - ii. skal EF-luftfartsselskaper tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia og andre assosierte parter og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i en EF-medlemsstat;
 - iii. skal luftfartsselskaper godkjent av Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i forskjellige EF-medlemsstater og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia.
2. I denne artikkelen betyr «EF-luftfartsselskap» et luftfartsselskap godkjent av en EF-medlemsstat, Norge eller Island.
3. Artikkel 7 og 8 i hovedavtalen skal ikke gjelde før utløpet av den andre overgangsperioden, uten at det berører Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonias og Fellesskapets forpliktelse til å innvilge driftstillatelse i samsvar med respektive rettsakter spesifisert i vedlegg

Annex I, respectively, to carriers which are majority owned or effectively controlled by the EC Member States or their nationals and to carriers which are majority owned or effectively controlled by the former Yugoslav Republic of Macedonia or its nationals from the end of the first transitional period.

Article 4

Application of certain legislation by the former Yugoslav Republic of Macedonia

Notwithstanding Article 2 of this Protocol, upon entry into force of this Agreement the former Yugoslav Republic of Macedonia shall

- i. apply in practice the Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air (the Montreal Convention);
- ii. enforce that air carriers licensed by the former Yugoslav Republic of Macedonia comply in practice with Regulation (EC) No 261/2004;
- iii. terminate or bring in line with Community law the contract between the Government of the former Yugoslav Republic of Macedonia and Macedonian Airlines (MAT).

Article 5

Aviation safety

1. At the start of the first transitional period the former Yugoslav Republic of Macedonia shall be involved as observer in the work of the European Aviation Safety Agency.
2. At the end of the second transitional period the Joint Committee established under Article 18 of the Main Agreement shall determine the precise status and conditions for the participation of the former Yugoslav Republic of Macedonia in the European Aviation Safety Agency.
3. Until the end of the second transitional period, if safety deficiencies are identified the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by the former Yugoslav Republic of Macedonia to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific safety assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

Article 6

Aviation security

1. At the start of the second transitional period the confidential part of the security legislation as

I, til luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemstater eller deres borgere og luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia eller dets borgere fra utløpet av den første overgangsperioden.

Artikkel 4

Anvendelse av særskilt lovgivning i Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia

Til tross for artikkel 2 i denne protokollen, når denne avtalen trer i kraft skal Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia

- i. praktisere konvensjonen om innføring av visse ensartede regler for internasjonal luftbefordring (Montreal-konvensjonen);
- ii. håndheve at luftfartsselskaper godkjent av Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia i praksis etterkommer Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 261/2004;
- iii. heve eller bringe i samsvar med fellesskapsrett, avtalen mellom Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonias regjering og Macedonian Airlines (MAT).

Artikkel 5

Flysikkerhet

1. Fra begynnelsen av den første overgangsperioden skal Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia delta som observatør i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal felleskomiteen etablert i henhold til artikkel 18 i hovedavtalen bestemme den eksakte status og vilkårene for Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonias deltakelse i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
3. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

Artikkel 6

Luftfartssikkerhet

1. Ved begynnelsen av den andre overgangsperioden skal den fortrolige delen av sikkerhetslov-

provided in Annex I shall be made available to the appropriate authority of the former Yugoslav Republic of Macedonia.

2. Until the end of the second transitional period, if security deficiencies are identified the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by the former Yugoslav Republic of Macedonia to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific security assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

Protocol VI

Transitional arrangements between the European Community and the EC Member States, of one part, and the Republic of Serbia, of the other part

Article 1

Transitional periods

1. The first transitional period shall extend from the entry into force of this Agreement until all conditions set out in Article 2(1) of this Protocol have been fulfilled by the Republic of Serbia as verified by an assessment carried out by the relevant authority of the European Community.
2. The second transitional period shall extend from the end of the first transitional period until all conditions set out in Article 2(2) of this Protocol have been fulfilled by the Republic of Serbia as verified by an assessment carried out by the relevant authority of the European Community.

Article 2

Conditions relating to transition

1. By the end of the first transitional period the Republic of Serbia shall
 - i. be a full member of the Joint Aviation Authorities and shall endeavour to implement all the aviation safety legislation as provided in Annex I;
 - ii. apply ECAC Document 30 and shall endeavour to implement all the aviation security legislation as provided in Annex I;
 - iii. apply Regulation (EEC) No 3925/91 (on elimination of controls applicable to cabin and hold baggage), Regulation (EEC) No 2409/92 (on fares and rates for air services), Directive 94/56/EC (on accident investigation), Directive 96/67/EC (on ground han-

givingningen som bestemt i vedlegg I gjøres tilgjengelig for rette myndighet i Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia.

2. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkretigheter.

Protokoll VI

Overgangsordninger mellom Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater på den ene siden, og Republikken Serbia på den annen

Artikkel 1

Overgangsperioder

1. Den første overgangsperioden skal strekke seg fra denne avtalen trer i kraft til alle vilkårene angitt i artikkel 2(1) i denne protokollen er blitt oppfylt av Republikken Serbia, stadfestet gjennom en vurdering utført av vedkommende myndighet i Det europeiske fellesskap.
2. Den andre overgangsperioden skal strekke seg fra utløpet av den første overgangsperioden til alle vilkårene angitt i artikkel 2(2) i denne protokollen er blitt oppfylt av Republikken Serbia, stadfestet gjennom en vurdering utført av vedkommende myndighet i Det europeiske fellesskap.

Artikkel 2

Overgangsvilkår

1. Ved utløpet av den første overgangsperioden skal Republikken Serbia
 - i. være et fullverdig medlem av De felles luftfartsmyndigheter (Joint Aviation Authorities - JAA) og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om flysikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - ii. anvende ECAC dokument 30 og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om luftfartssikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - iii. anvende Rådsforordning (EØF) nr 3925/91 (om avskaffelse av kontroll for håndbagasje og innsjekket bagasje), Rådsforordning (EØF) nr. 2409/92 (om takster og rater i lufttrafikk), Rådskonferens 94/56/EF (om undersøkelse av ulykker), Rådskonferens nr. 96/67/

dling), Regulation (EC) No 2027/97 (on air carrier liability in the event of accidents), Directive 2003/42/EC (on occurrence reporting), Regulation (EC) No 261/2004 (on denied boarding), Directive 2000/79/EC (on working time in civil aviation) and Directive 2003/88/EC (on working time) as provided in Annex I;

- iv. separate the air traffic service provider and the regulatory body for the Republic of Serbia, establish a supervisory body for the Republic of Serbia for air traffic services, start the reorganisation of the airspace of the Republic of Serbia into a functional block or blocks, and apply flexible use of airspace;
 - v. ratify the Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air (the Montreal Convention);
 - vi. have made sufficient progress in implementing the rules on state aid and competition included in an agreement referred to in Article 14(1) of the Main Agreement or in Annex III of this Agreement, whichever is applicable.
2. By the end of the second transitional period the Republic of Serbia shall apply this Agreement including all legislation set out in Annex I.

Article 3

Transitional arrangements

1. Notwithstanding Article 1(1) of the Main Agreement,
 - a) During the first transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by the Republic of Serbia shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between any point in the Republic of Serbia and any point in an EC Member State;
 - ii. Community air carriers shall not be majority owned or effectively controlled by the Republic of Serbia or its nationals and air carriers licensed by the Republic of Serbia shall not be majority owned or effectively controlled by EC Member States or their nationals.
 - b) During the second transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by the Republic of Serbia shall be permitted to exercise the traffic rights provided for in paragraph (1) (a) (i);

EF (om bakketjenester), Rådsforordning (EØF) nr. 2027/97 (om luftfartsselskapers erstatningsansvar ved ulykker), Rådskonklusiv 2003/42/EF (om rapportering av hendelser), Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 261/2004 (om nektet ombordstigning), Rådskonklusiv 2000/79/EF (om arbeidstiden i sivil luftfart) og Europaparlaments- og rådskonklusiv 2003/88/EF (om arbeidstiden) slik det er bestemt i vedlegg I;

- iv. atskille tilbyderer av lufttrafikktenester og reguleringsorganet for Republikken Serbia, etablere et kontrollorgan for lufttrafikktenester for Republikken Serbia, begynne å reorganisere Republikken Serbias luftrom til en eller flere funksjonelle blokker, og innføre fleksibel bruk av luftrommet;
 - v. ratifisere konvensjonen om innføring av visse ensartede regler for internasjonal luftbefordring (Montreal-konvensjonen);
 - vi. ha gjort tilstrekkelige fremskritt i gjennomføringen av reglene for statsstøtte og konkurranse tatt inn i en avtale omtalt i artikkel 14(1) i hovedavtalen eller i vedlegg III til denne avtalen, avhengig av hva som gjelder.
2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal Republikken Serbia anvende denne avtalen inkludert all lovgivning angitt i vedlegg I.

Artikkel 3

Overgangsordninger

1. Til tross for artikkel 1(1) i hovedavtalen,
 - a) I løpet av den første overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Republikken Serbia tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom ethvert punkt i Republikken Serbia og ethvert punkt i en EF-medlemsstat;
 - ii. skal EF-luftfartsselskaper ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av Republikken Serbia eller dets borgere, og luftfartsselskaper godkjent av Republikken Serbia skal ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemsstater eller deres borgere.
 - b) Under den andre overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Republikken Serbia tillates å utøve trafikkrettighetene bestemt i paragraf (1) (a) (i);

- ii. Community air carriers shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in the Republic of Serbia and other Associated Parties and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in an EC Member State;
 - iii. air carriers licensed by the Republic of Serbia shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in different EC Member States and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in the Republic of Serbia.
2. For the purpose of this Article, «Community air carrier» shall mean an air carrier licensed by an EC Member State, Norway or Iceland.
 3. Articles 7 and 8 of the Main Agreement shall not apply until the end of the second transitional period, without prejudice to the obligation of the Republic of Serbia and of the Community to grant operating licences in accordance with the acts specified in Annex I, respectively, to carriers which are majority owned or effectively controlled by the EC Member States or their nationals and to carriers which are majority owned or effectively controlled by the Republic of Serbia or its nationals from the end of the first transitional period.

Article 4

Aviation safety

1. At the start of the first transitional period the Republic of Serbia shall be involved as observer in the work of the European Aviation Safety Agency.
2. At the end of the second transitional period the Joint Committee established under Article 18 of the Main Agreement shall determine the precise status and conditions for the participation of the Republic of Serbia in the European Aviation Safety Agency.
3. Until the end of the second transitional period, if safety deficiencies are identified, the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by Serbia to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific safety assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

- ii. skal EF-luftfartsselskaper tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i Republikken Serbia og andre assosierte parter og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i en EF-medlemsstat;
- iii. skal luftfartsselskaper godkjent av Republikken Serbia tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i forskjellige EF-medlemsstater og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i Republikken Serbia.

2. I denne artikkelen betyr «EF-luftfartsselskap» et luftfartsselskap godkjent av en EF-medlemsstat, Norge eller Island.
3. Artikkel 7 og 8 i hovedavtalen skal ikke gjelde før utløpet av den andre overgangsperioden, uten at det berører Republikken Serbias og Fellesskapets forpliktelse til å innvilge driftstillatelse i samsvar med respektive rettsakter spesifisert i vedlegg I, til luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemstater eller deres borgere og luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av Republikken Serbia eller dets borgere fra utløpet av den første overgangsperioden.

Artikkel 4

Flysikkerhet

1. Fra begynnelsen av den første overgangsperioden skal Republikken Serbia delta som observatør i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal felleskomiteen etablert i henhold til artikkel 18 i hovedavtalen bestemme den eksakte status og vilkårene for Republikken Serbias deltakelse i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
3. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Republikken Serbia til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

*Article 5***Aviation security**

1. At the start of the second transitional period the confidential part of the security legislation as provided in Annex I shall be made available to the appropriate authority of the Republic of Serbia.
2. Until the end of the second transitional period, if security deficiencies are identified, the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by the Republic of Serbia to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific security assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

*Protocol VII***Transitional arrangements between the European Community and the EC Member States, of one part, and the Republic of Montenegro, of the other part***Article 1***Transitional periods**

1. The first transitional period shall extend from the entry into force of this Agreement until all conditions set out in Article 2(1) of this Protocol have been fulfilled by the Republic of Montenegro as verified by an assessment carried out by the relevant authority of the European Community.
2. The second transitional period shall extend from the end of the first transitional period until all conditions set out in Article 2(2) of this Protocol have been fulfilled by the Republic of Montenegro as verified by an assessment carried out by the relevant authority of the European Community.

*Article 2***Conditions relating to transition**

1. By the end of the first transitional period the Republic of Montenegro shall
 - i. be a full member of the Joint Aviation Authorities and shall endeavour to implement all the aviation safety legislation as provided in Annex I;
 - ii. apply ECAC Document 30 and shall endeavour to implement all the aviation security legislation as provided in Annex I;
 - iii. apply Regulation (EEC) No 3925/91 (on elimination of controls applicable to cabin and hold baggage), Regulation (EEC) No 2409/92 (on fares and rates for air services),

*Artikkel 5***Luftfartssikkerhet**

1. Ved begynnelsen av den andre overgangsperioden skal den fortrolige delen av sikkerhetslovgivningen som bestemt i vedlegg I gjøres tilgjengelig for rette myndighet i Republikken Serbia.
2. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Republikken Serbia til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

*Protokoll VII***Overgangsordninger mellom Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater på den ene siden, og Republikken Montenegro på den annen***Artikkel 1***Overgangsperioder**

1. Den første overgangsperioden skal strekke seg fra denne avtalen trer i kraft til alle vilkårene angitt i artikkel 2(1) i denne protokollen er blitt oppfylt av Republikken Montenegro, stadfestet gjennom en vurdering utført av vedkommende myndighet i Det europeiske fellesskap.
2. Den andre overgangsperioden skal strekke seg fra utløpet av den første overgangsperioden til alle vilkårene angitt i artikkel 2(2) i denne protokollen er blitt oppfylt av Republikken Montenegro, stadfestet gjennom en vurdering utført av vedkommende myndighet i Det europeiske fellesskap.

*Artikkel 2***Overgangsvilkår**

1. Ved utløpet av den første overgangsperioden skal Republikken Montenegro
 - i. være et fullverdig medlem av De felles luftfartsmyndigheter (Joint Aviation Authorities - JAA) og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om flysikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - ii. anvende ECAC dokument 30 og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om luftfartssikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - iii. anvende Rådsforordning (EØF) nr 3925/91 (om avskaffelse av kontroll for håndbagasje og innsjekket bagasje), Rådsforordning (EØF) nr. 2409/92 (om takster og rater i

Directive 94/56/EC (on accident investigation), Directive 96/67/EC (on ground handling), Regulation (EC) No 2027/97 (on air carrier liability in the event of accidents), Directive 2003/42/EC (on occurrence reporting), Regulation (EC) No 261/2004 (on denied boarding), Directive 2000/79/EC (on working time in civil aviation) and Directive 2003/88/EC (on working time) as provided in Annex I;

- iv. separate the air traffic service provider and the regulatory body for the Republic of Montenegro, establish a supervisory body for the Republic of Montenegro for air traffic services, start the reorganisation of the airspace of the Republic of Montenegro into a functional block or blocks, and apply flexible use of airspace;
 - v. ratify the Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air (the Montreal Convention);
 - vi. have made sufficient progress in implementing the rules on state aid and competition included in an agreement referred to in Article 14(1) of the Main Agreement or in Annex III of this Agreement, whichever is applicable.
2. By the end of the second transitional period the Republic of Montenegro shall apply this Agreement including all legislation set out in Annex I.

Article 3

Transitional arrangements

1. Notwithstanding Article 1(1) of the Main Agreement,
 - a) During the first transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by the Republic of Montenegro shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between any point in the Republic of Montenegro and any point in an EC Member State;
 - ii. Community air carriers shall not be majority owned or effectively controlled by the Republic of Montenegro or its nationals and air carriers licensed by the Republic of Montenegro shall not be majority owned or effectively controlled by EC Member States or their nationals.
 - b) During the second transitional period:

lufttrafikk), Rådskdirektiv 94/56/EF (om undersøkelse av ulykker), Rådskdirektiv nr. 96/67/EF (om bakketjenester), Rådskforordning (EØF) nr. 2027/97 (om luftfartsselskapers erstatningsansvar ved ulykker), Rådskdirektiv 2003/42/EF (om rapportering av hendelser), Europaparlaments- og rådskforordning (EF) nr. 261/2004 (om nektet ombordstigning), Rådskdirektiv 2000/79/EF (om arbeidstiden i sivil luftfart) og Europaparlaments- og rådskdirektiv 2003/88/EF (om arbeidstiden) slik det er bestemt i vedlegg I;

- iv. atskille tilbyderer av lufttrafikk tjenester og reguleringsorganet for Republikken Montenegro, etablere et kontrollorgan for lufttrafikk tjenester for Republikken Montenegro, begynne å reorganisere Republikken Montenegros luftrom til en eller flere funksjonelle blokker, og innføre fleksibel bruk av luftrommet;
 - v. ratifisere konvensjonen om innføring av visse ensartede regler for internasjonal luftbefordring (Montreal-konvensjonen);
 - vi. ha gjort tilstrekkelige fremskritt i gjennomføringen av reglene for statsstøtte og konkurranse tatt inn i en avtale omtalt i artikkel 14(1) i hovedavtalen eller i vedlegg III til denne avtalen, avhengig av hva som gjelder.
2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal Republikken Montenegro anvende denne avtalen inkludert all lovgivning angitt i vedlegg I.

Artikkel 3

Overgangsordninger

1. Til tross for artikkel 1(1) i hovedavtalen,
 - a) I løpet av den første overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Republikken Montenegro tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom ethvert punkt i Republikken Montenegro og ethvert punkt i en EF-medlemsstat;
 - ii. skal EF-luftfartsselskaper ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av Republikken Montenegro eller dets borgere, og luftfartsselskaper godkjent av Republikken Montenegro skal ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemsstater eller deres borgere.
 - b) Under den andre overgangsperioden:

- i. Community air carriers and air carriers licensed by the Republic of Montenegro be permitted to exercise the traffic rights provided for in paragraph (1) (a) (i);
 - ii. Community air carriers shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in the Republic of Montenegro and other Associated Parties and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in an EC Member State;
 - iii. air carriers licensed by the Republic of Montenegro shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in different EC Member States and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in the Republic of Montenegro.
2. For the purpose of this Article, «Community air carrier» shall mean an air carrier licensed by an EC Member State, Norway or Iceland.
 3. Articles 7 and 8 of the Main Agreement shall not apply until the end of the second transitional period, without prejudice to the obligation of the Republic of Montenegro and of the Community to grant operating licences in accordance with the acts specified in Annex I, respectively, to carriers which are majority owned or effectively controlled by the EC Member States or their nationals and to carriers which are majority owned or effectively controlled by the Republic of Montenegro or its nationals from the end of the first transitional period.

Article 4

Aviation safety

1. At the start of the first transitional period the Republic of Montenegro shall be involved as observer in the work of the European Aviation Safety Agency.
2. At the end of the second transitional period the Joint Committee established under Article 18 of the Main Agreement shall determine the precise status and conditions for the participation of the Republic of Montenegro in the European Aviation Safety Agency.
3. Until the end of the second transitional period, if safety deficiencies are identified, the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by the Republic

- i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Republikken Montenegro tillates å utøve trafikkrettighetene bestemt i paragraf (1) (a) (i);
- ii. skal EF-luftfartsselskaper tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i Republikken Montenegro og andre assosierte parter og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i en EF-medlemsstat;
- iii. skal luftfartsselskaper godkjent av Republikken Montenegro tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i forskjellige EF-medlemsstater og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i Republikken Montenegro.

2. I denne artikkelen betyr «EF-luftfartsselskap» et luftfartsselskap godkjent av en EF-medlemsstat, Norge eller Island.
3. Artikkel 7 og 8 i hovedavtalen skal ikke gjelde før utløpet av den andre overgangsperioden, uten at det berører Republikken Montenegros og Fellesskapets forpliktelse til å innvilge driftstillatelse i samsvar med respektive rettsakter spesifisert i vedlegg I, til luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemstater eller deres borgere og luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av Republikken Montenegro eller dets borgere fra utløpet av den første overgangsperioden.

Artikkel 4

Flysikkerhet

1. Fra begynnelsen av den første overgangsperioden skal Republikken Montenegro delta som observatør i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal felleskomiteen etablert i henhold til artikkel 18 i hovedavtalen bestemme den eksakte status og vilkårene for Republikken Montenegros deltakelse i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
3. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Republikken

of Montenegro to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific safety assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

Article 5

Aviation security

1. At the start of the second transitional period the confidential part of the security legislation as provided in Annex I shall be made available to the appropriate authority of the Republic of Montenegro.
2. Until the end of the second transitional period, if security deficiencies are identified, the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by the Republic of Montenegro to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific security assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

Protocol VIII

Transitional arrangements between the European Community and the EC Member States, of one part, and Romania, of the other part

Article 1

Transitional period

1. The transitional period shall extend from the entry into force of this Agreement until all conditions set out in Article 2 of this Protocol have been fulfilled by Romania as verified by an assessment carried out by the European Community.
2. References to the «second transitional period» in this Agreement or in its Annexes shall mean in the case of Romania the transitional period referred to in paragraph 1.

Article 2

Conditions relating to transition

By the end of the transitional period Romania shall apply this Agreement including all legislation set out in Annex I.

Article 3

Transitional arrangements

1. Notwithstanding Article 1(1) of the Main Agreement, during the transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by Romania shall be permitted to

Montenegro til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

Artikkel 5

Luftfartssikkerhet

1. Ved begynnelsen av den andre overgangsperioden skal den fortrolige delen av sikkerhetslovgivningen som bestemt i vedlegg I gjøres tilgjengelig for rette myndighet i Republikken Montenegro.
2. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Republikken Montenegro til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

Protokoll VIII

Overgangsordninger mellom Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater på den ene siden, og Romania på den annen

Artikkel 1

Overgangsperiode

1. Overgangsperioden skal strekke seg fra denne avtalen trer i kraft til alle vilkårene angitt i artikkel 2 i denne protokollen er blitt oppfylt av Romania, stadfestet gjennom en vurdering utført av Det europeiske fellesskap.
2. Henvisninger til den «andre overgangsperioden» i denne avtalen eller dens tillegg skal når det gjelder Romania bety overgangsperioden omtalt i paragraf 1.

Artikkel 2

Overgangsvilkår

Ved utløpet av overgangsperioden skal Romania anvende denne avtalen inkludert all lovgivning angitt i vedlegg I.

Artikkel 3

Overgangsordninger

1. Til tross for artikkel 1(1) i hovedavtalen, i løpet av overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av Romania tillates å utøve

- exercise unlimited traffic rights between any point in Romania and any point in an EC Member State;
- ii. Community air carriers shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in Romania and other Associated Parties and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in an EC Member State;
 - iii. air carriers licensed by Romania shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in different EC Member States and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in Romania.
2. For the purpose of this Article, «Community air carrier» shall mean an air carrier licensed by an EC Member State, Norway or Iceland.
 3. Articles 7 and 8 of the Main Agreement shall not apply until the end of the transitional period, without prejudice to the obligation of Romania and of the Community to grant operating licences in accordance with the acts specified in Annex I, respectively, to carriers which are majority owned or effectively controlled by the EC Member States or their nationals and to carriers which are majority owned or effectively controlled by Romania or its nationals from the beginning of the transitional period.

*Article 4***Aviation safety**

1. At the end of the transitional period the Joint Committee established under Article 18 of the Main Agreement shall determine the precise status and conditions for the participation of Romania in the European Aviation Safety Agency.
2. Until the end of the transitional period, if safety deficiencies are identified the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by Romania to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific safety assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

*Article 5***Aviation security**

Until the end of the transitional period, if security deficiencies are identified the European Community may require that the permission for an air car-

ubegrensede trafikkrettigheter mellom ethvert punkt i Romania og ethvert punkt i en EF-medlemsstat;

- ii. skal EF-luftfartsselskaper tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i Romania og andre assosierte parter og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i en EF-medlemsstat;
- iii. skal luftfartsselskaper godkjent av Romania tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i forskjellige EF-medlemsstater og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i Romania.

2. I denne artikkelen betyr «EF-luftfartsselskap» et luftfartsselskap godkjent av en EF-medlemsstat, Norge eller Island.
3. Artikkel 7 og 8 i hovedavtalen skal ikke gjelde før utløpet av overgangsperioden, uten at det berører Romanias og Fellesskapets forpliktelse til å innvilge driftstillatelse i samsvar med respektive rettsakter spesifisert i vedlegg I, til luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemstater eller deres borgere og luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av Romania eller dets borgere fra begynnelsen av overgangsperioden.

*Artikkel 4***Flysikkerhet**

1. Ved utløpet av overgangsperioden skal felleskomiteen etablert i henhold til artikkel 18 i hovedavtalen bestemme den eksakte status og vilkårene for Romanias deltakelse i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
2. Frem til utløpet av overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av Romania til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

*Artikkel 5***Luftfartssikkerhet**

Frem til utløpet av overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap

riers licensed by Romania to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific security assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

Protocol IX

Transitional arrangements between the European Community and the EC Member States, of the one part, the United Nations Interim Administration in Kosovo, of the other part

Article 1

UNMIK's competences

The provisions of this Protocol are without prejudice to the competences of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo, hereinafter referred to as «UNMIK», as derived from UN Security Council Resolution 1244 of 10 June 1999.

Article 2

Transitional periods

1. The first transitional period shall extend from the entry into force of this Agreement until all conditions set out in Article 3(1) of this Protocol have been fulfilled by UNMIK as verified by an assessment carried out by the European Community.
2. The second transitional period shall extend from the end of the first transitional period until all conditions set out in Article 3(2) of this Protocol have been fulfilled by UNMIK as verified by an assessment carried out by the European Community.

Article 3

Conditions relating to transition

1. (1) By the end of the first transitional period UNMIK shall
 - i. implement, without prejudice to its special status under international law, the Joint Aviation Requirements (JARs) adopted by the Joint Aviation Authorities and shall endeavour to implement all aviation safety legislation as provided in Annex I;
 - ii. apply ECAC Document 30 and shall endeavour to implement all aviation security legislation as provided in Annex I;
 - iii. apply Regulation (EEC) No 3925/91 (on elimination of controls applicable to cabin and hold baggage), Regulation (EEC) No 2409/92 (on fares and rates for air services), Directive 94/56/EC (on accident investiga-

godkjent av Romania til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

Protokoll IX

Overgangsordninger mellom Det europeiske fellesskap og EFs medlemsstater på den ene siden, og FNs midlertidige administrasjon i Kosovo på den annen

Artikkel 1

UNMIKs kompetanse

Bestemmelsene i denne protokollen berører ikke UNMIKs kompetanse som følger av FNs Sikkerhetsråds resolusjon 1244 av 10. juni 1999.

Artikkel 2

Overgangsperioder

1. Den første overgangsperioden skal strekke seg fra denne avtalen trer i kraft til alle vilkårene angitt i artikkel 3(1) i denne protokollen er blitt oppfylt av FNs midlertidige administrasjon i Kosovo, heretter kalt «UNMIK», stadfestet gjennom en vurdering utført av Det europeiske fellesskap.
2. Den andre overgangsperioden skal strekke seg fra utløpet av den første overgangsperioden til alle vilkårene angitt i artikkel 3(2) i denne protokollen er blitt oppfylt av UNMIK, stadfestet gjennom en vurdering utført av Det europeiske fellesskap.

Artikkel 3

Overgangsvilkår

1. Ved utløpet av den første perioden skal UNMIK
 - i. gjennomføre, uten at det berører dens spesielle status etter folkeretten, felles luftfartskrav (JARer) vedtatt av De felles luftfartsmyndigheter og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om flysikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - ii. anvende ECAC dokument 30 og skal tilstrebe å gjennomføre all lovgivning om luftfartsikkerhet slik det er bestemt i vedlegg I;
 - iii. anvende Rådsforordning (EØF) nr 3925/91 (om avskaffelse av kontroll for håndbagasje og innsjekket bagasje), Rådsforordning (EØF) nr. 2409/92 (om takster og rater i lufttrafikk), Rådskdirektiv 94/56/EF (om un-

tion), Regulation (EC) No 2027/97 (on air carrier liability in the event of accidents), Directive 2003/42/EC (on occurrence reporting), Regulation (EC) No 261/2004 (on denied boarding), Directive 2000/79/EC (on working time in civil aviation) and Directive 2003/88/EC (on working time) as provided in Annex I;

- iv. separate the air traffic service provider and the regulatory body, establish or designate a supervisory body for air traffic services;
 - v. apply in practice the Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air (the Montreal Convention);
 - vi. have made sufficient progress in implementing the rules on state aid and competition included in an agreement referred to in Article 14(1) of the Main Agreement or in Annex III, whichever is applicable.
2. By the end of the second transitional period UNMIK shall apply this Agreement including all the legislation set out in Annex I.

Article 4

Transitional arrangements

1. Notwithstanding Article 1(1) of the Main Agreement,
 - a) During the first transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by UNMIK shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between any point in Kosovo and any point in an EC Member State;
 - ii. Community air carriers shall not be majority owned or effectively controlled by UNMIK or residents of Kosovo and air carriers licensed by UNMIK shall not be majority owned or effectively controlled by EC Member States or their nationals.
 - b) During the second transitional period:
 - i. Community air carriers and air carriers licensed by UNMIK shall be permitted to exercise the traffic rights provided for in paragraph (1) (a) (i);
 - ii. Community air carriers shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in Kosovo and other Associated Parties and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in an EC Member State;

dersøkelse av ulykker), Rådsforordning (EF) nr. 2027/97 (om luftfartsselskapers erstatningsansvar ved ulykker), Rådskonferens 2003/42/EF (om rapportering av hendelser), Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 261/2004 (om nektet ombordstigning), Rådskonferens 2000/79/EF (om arbeidstiden i sivil luftfart) og Europaparlaments- og rådskonferens 2003/88/EF (om arbeidstiden) slik det er bestemt i vedlegg I;

- iv. atskille tilbyderer av lufttrafikkjenester og reguleringsorganet, etablere eller utpeke et kontrollorgan for lufttrafikkjenester;
 - v. praktisere konvensjonen om innføring av visse ensartede regler for internasjonal luftbefordring (Montreal-konvensjonen);
 - vi. ha gjort tilstrekkelige fremskritt i gjennomføringen av reglene for statsstøtte og konkurranse tatt inn i en avtale omtalt i artikkel 14(1) i hovedavtalen eller i vedlegg III til denne avtalen, avhengig av hva som gjelder.
2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal UNMIK anvende denne avtalen inkludert all lovgivning angitt i vedlegg I.

Artikkel 4

Overgangsordninger

1. Til tross for artikkel 1(1) i hovedavtalen,
 - a) I løpet av den første overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av UNMIK tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom ethvert punkt i UNMIK og ethvert punkt i en EF-medlemsstat;
 - ii. skal EF-luftfartsselskaper ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av UNMIK eller Kosovos borgere, og luftfartsselskaper godkjent av UNMIK skal ikke være majoritetseid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemsstater eller deres borgere.
 - b) Under den andre overgangsperioden:
 - i. skal EF-luftfartsselskaper og luftfartsselskaper godkjent av UNMIK tillates å utøve trafikkrettighetene bestemt i paragraf (1) (a) (i);
 - ii. skal EF-luftfartsselskaper tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i Kosovo og andre assosierte parter og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i en EF-medlemsstat;

- iii. air carriers licensed by UNMIK shall be permitted to exercise unlimited traffic rights between points in different EC Member States and shall be permitted to change, at any point, from one aircraft to one other aircraft provided that the flight is a part of a service that serves a point in Kosovo.
- 2. For the purpose of this Article, «Community air carrier» shall mean an air carrier licensed by an EC Member State, Norway or Iceland.
- 3. Articles 7 and 8 of the Main Agreement shall not apply until the end of the second transitional period, without prejudice to the obligation of UNMIK and of the Community to grant operating licences in accordance with the acts specified in Annex I, respectively, to carriers which are majority owned or effectively controlled by the EC Member States or their nationals and to carriers which are majority owned or effectively controlled by UNMIK or residents of Kosovo from the end of the first transitional period.

Article 5

International conventions and agreements

Where the legislation set out in Annex I provides for the obligation to become party to international conventions or agreements, the special status of UNMIK under international law shall be taken into consideration.

Article 6

Aviation safety

- 1. At the start of the first transitional period UNMIK shall be involved as observer in the work of the European Aviation Safety Agency.
- 2. At the end of the second transitional period the Joint Committee established under Article 18 of the Main Agreement shall determine the precise status and conditions for the participation of UNMIK in the European Aviation Safety Agency.
- 3. Until the end of the second transitional period, if safety deficiencies are identified, the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by UNMIK to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific safety assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

- iii. skal luftfartsselskaper godkjent av UNMIK tillates å utøve ubegrensede trafikkrettigheter mellom punkter i forskjellige EF-medlemsstater og skal tillates å skifte, på ethvert punkt, fra ett luftfartøy til et annet under forutsetning av at flygingen er en del av en rute som betjener et punkt i Kosovo.

- 2. I denne artikkelen betyr «EF-luftfartsselskap» et luftfartsselskap godkjent av en EF-medlemsstat, Norge eller Island.
- 3. Artikkel 7 og 8 i hovedavtalen skal ikke gjelde før utløpet av den andre overgangsperioden, uten at det berører UNMIKs og Fellesskapets forpliktelse til å innvilge driftstillatelse i samsvar med respektive rettsakter spesifisert i vedlegg I, til luftfartsselskaper som er majoritets-eid eller i realiteten kontrollert av EF-medlemsstater eller deres borgere og luftfartsselskaper som er majoritetseid eller i realiteten kontrollert av UNMIK eller Kosovos borgere fra utløpet av den første overgangsperioden.

Artikkel 5

Internasjonale konvensjoner og avtaler

Der lovgivningen angitt i vedlegg I gir bestemmelser om forpliktelse til å bli part i internasjonale konvensjoner eller avtaler, skal det tas hensyn til UNMIKs spesielle status etter folkeretten.

Artikkel 6

Flysikkerhet

- 1. Fra begynnelsen av den første overgangsperioden skal UNMIK delta som observatør i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
- 2. Ved utløpet av den andre overgangsperioden skal felleskomiteen etablert i henhold til artikkel 18 i hovedavtalen bestemme den eksakte status og vilkårene for UNMIKs deltakelse i Det europeiske flysikkerhetsbyrå.
- 3. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av UNMIK til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

*Article 7***Aviation security**

1. At the start of the second transitional period the confidential part of the security legislation as provided in Annex I shall be made available to the appropriate authority of UNMIK.
2. Until the end of the second transitional period, if security deficiencies are identified, the European Community may require that the permission for an air carrier licensed by UNMIK to operate on air routes to, from or within the European Community be made subject to a specific security assessment. Such assessment shall be made by the European Community expeditiously in order to avoid any undue delay in the exercise of traffic rights.

*Artikkel 7***Luftfartssikkerhet**

1. Ved begynnelsen av den andre overgangsperioden skal den fortrolige delen av sikkerhetslovgivningen som bestemt i vedlegg I gjøres tilgjengelig for rette myndighet i UNMIK.
2. Frem til utløpet av den andre overgangsperioden, hvis det avdekkes sikkerhetsmangler, kan Det europeiske fellesskap kreve at tillatelsen til et luftfartsselskap godkjent av UNMIK til å betjene flyruter til, fra eller innen Det europeiske fellesskap underlegges en særskilt sikkerhetsvurdering. En slik vurdering skal gjøres hurtig av Det europeiske fellesskap for å unngå utilbørlig forsinkelse i utøvelsen av trafikkrettigheter.

